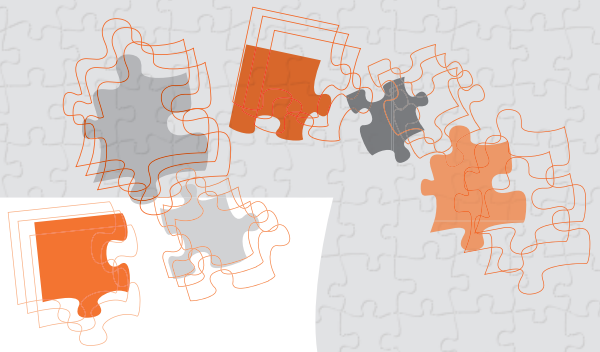

เติมความให้เต็มคำ : เพศศึกษารอบด้านในสังคมไทย

รวมเนื้อหาจากการประชุมวิชาการเพศศึกษา
และบทความจากโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ เล่ม ๑

เรื่องเพศ
จิตวิทยา
วัฒนธรรมไทย
การเมือง
ศาสนา
เช็กส์
แก๊ง
เลิกตามสาเหตุ
วรรณกรรม
สื่อร่วมสมัย

เติมความให้เต็มคำ: เพศศึกษารอบด้านในสังคมไทย

รวมเนื้อหาจากการประชุมวิชาการเพศศึกษา

และบทความจากโครงการก้าวอย่างเข้าใจ เล่ม ๑

เติมความให้เต็มคำ: เพศศึกษารอบด้านในสังคมไทย

รวมเนื้อหาจากการประชุมวิชาการเพศศึกษา

และบทความจากโครงการก้าวอย่างย่ออย่างเข้าใจ เล่ม ๑

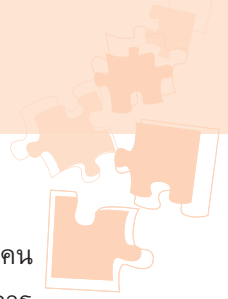
ISBN	๙๗๘-๙๗๔-๐๙-๘๕๖๗-๙
พิมพ์ครั้งที่	๑ (พฤศจิกายน ๒๕๕๐)
จำนวนพิมพ์	๕,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ที่	พี.เอส.ซัพพลาย
จัดพิมพ์โดย	องค์การแพธ (PATH) ๓๗/๑ ซ.เพชรบุรี ๑๕ ถ.เพชรบุรี กทม. ๑๐๕๐๐ โทรศัพท์ (๐๒) ๖๕๓-๗๕๖๓ ถึง ๖๕ โทรสาร (๐๒) ๖๕๓-๗๕๖๘

โครงการก้าวอย่างย่อเข้าใจ เป็นโครงการป้องกันเอ็ดส์ในกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษา (HIV/AIDS Prevention Program for In and Out-of-School Youth) ดำเนินงานภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ และกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข โดยการสนับสนุนของกองทุนโลกเพื่อแก้ไขปัญหาเอดส์ วัณโรค และมาเลเรีย (Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria - GFATM) มีระยะเวลาดำเนินการ ๕ ปี (๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑) โดยองค์การแพธ (PATH) เป็นผู้บริหารโครงการ

องค์การแพธยินดีให้มีการเผยแพร่เนื้อหาในเอกสารนี้
อย่างแพร่หลายต่อไป อย่างไรก็ตาม หากบุคคลหรือหน่วย
งานใดต้องการนำเนื้อหาจากเอกสารไปใช้อ้างอิงใน
เอกสารหรือสื่ออื่นๆ ขอความกรุณาแจ้งให้องค์การแพธ
ทราบล่วงหน้า และ/หรือขอความกรุณาอ้างอิงที่มาของ
ข้อความนั้นๆ ตามมาตรฐานสากลด้วย ขอขอบคุณยิ่ง

สนใจดาวน์โหลดไฟล์เอกสาร ได้ที่ www.teenpath.net

คำนำ

พอพูดถึง ‘เรื่องเพศ’ ที่ไม่ใช่แค่การพูดที่เล่นที่จริงในการสนทนา คนจำนวนมากจะพบว่าตนเองเกิดความ ‘กระอักกระอ่วนใจ’ ที่จะต้องมีการสนทนาในเรื่องเหล่านี้ โดยเฉพาะกับคนที่ไม่ได้สนิทชิดเชื้อกันจริงๆ หรือแม้กระทั่งในหลายครอบครัว ‘เรื่องเพศ’ ก็ไม่ใช่เรื่องที่จะนำมาสนทนากันได้ แม้เราจะยอมรับกันว่า ‘เรื่องเพศ’ เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน และอยู่ในห้วงความคิดหลายขณะในแต่ละวัน แต่ ‘เรื่องเพศ’ ก็ได้ถูกทำให้เป็น ‘เรื่องส่วนตัว’ ที่ไม่ควรจะถูกนำมาเปิดเผย หรือพูดคุยแลกเปลี่ยนได้เช่นเรื่องอื่นๆ ในชีวิตประจำวัน จึงไม่น่าแปลกใจที่เราทั้งหลาย ทั้งรุ่นเก่า รุ่นใหม่ ต่างก็เติบโตมาโดยเรียนรู้เรื่องเพศด้วยตนเอง หรือจากเพื่อนสนิทน้อยคน และสิ่งที่เรียนรู้ก็มักไม่พ้นเรื่อง ‘การร่วมเพศ’ มากกว่าจะเป็นเรื่องของพัฒนาการด้านความรู้สึก ด้านอารมณ์ ความคิด ความเข้าใจ ที่มีต่อสิ่งเร้า และสัมพันธ์ภาพทางเพศ โดยเฉพาะในมิติของสังคมวัฒนธรรม ที่บีบคั้นเฉพาะปลูกฝังความเชื่อทั้งหลายที่มีต่อเรื่องเพศ และบทบาทชายหญิง

บทความคัดสรรจากเวทีวิชาการ และวารสาร S-exchange ที่ “โครงการก้าวอย่างเข้าใจ” นำมารวบรวมไว้เป็นสามชุดแนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับสามแนวคิดหลักที่โครงการใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอ วิธีคิดสาระหลัก และการออกแบบกิจกรรมสร้างการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา อันได้แก่ เพศวิถี (Sexuality) การพัฒนาเยาวชนในด้านบวก (Positive Youth Development) และการสร้างการเรียนรู้ (Learning) โดยเล่มที่ท่านถืออยู่ในมือ **“เติมความให้เต็มคำ: เพศศึกษารอบด้านในสังคมไทย”** คือ ชุดที่ ๑ ที่ว่าด้วย ความคิดที่เกี่ยวกับเรื่องเพศวิถี โดยมุ่งหวังให้เป็นการขยายความคิดที่จะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน ถกเถียง ในความคิดเห็น มุมมองที่หลากหลาย เพื่อสร้างการเติบโตทางความคิดของสังคมไทย

ในเล่ม สุจิตต์ วงษ์เทศ ให้ภาพความคิดเกี่ยวกับเพศของคนสมัยก่อนในบทความ **เรื่องเพศ ของไทย ของใคร** ว่าไม่ใช่เรื่องทำนอง “ขอขาดบาดตาย” โดยยกตัวอย่างนิยามของการให้คุณค่าพรหมจรรย์ว่า เดิมผู้คนเข้าใจร่วมกัน คือ หมายถึงการสละแล้วซึ่งทางโลก ซึ่งเกี่ยวข้องกับศาสนา และไม่ได้ขีดจำกัดว่าต้องเป็นเพศใด แต่ปัจจุบัน เมื่อพูดถึงคำว่าพรหมจรรย์ คนส่วนมากนึกถึงแต่เพศหญิงและ “เยื่อบางๆ” ที่อยู่ในอวัยวะเพศ

นอกจากนิยามต่างๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องเพศแปรเปลี่ยนไปตามยุคสมัยแล้ว โครงสร้างของวัฒนธรรมไทยเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารเรื่องเพศมากน้อยอย่างไร ดังเช่นที่ ดร. วิลาสินี พิพิธกุล กล่าวไว้ในบทความ **วัฒนธรรมไทยกับเรื่องเพศ** ว่า “การที่สังคมไทยยอมรับการมีอำนาจเหนือกว่าในเพศชายทำให้ผู้หญิงไม่ต้องเรียนรู้เรื่องเพศ เรื่องเพศเป็นเรื่องของผู้ชาย ซึ่งเห็นได้ชัดจากสถิติในคูรักรักรุ่น ผู้หญิงส่วนมากถูกระงับทางเพศ เช่น ต้องยอมมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายเพราะกลัวผู้ชายเลิก ไม่กล้าต่อรองให้ผู้ชายสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์”

คำถามหนึ่งที่เกิดขึ้นจากวัฒนธรรมการยอมรับในเรื่องอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันของสังคมไทย และการให้บทบาทแก่เพศชายในการแสดงออกทางเพศมากกว่านั้น ไม่ได้มีเพียงการ “ห้าม” เพียงอย่างเดียว แต่สังคมมีวิถีและกระบวนการควบคุมให้คนในสังคม “มีวินัยในเรื่องเพศ” ซึ่งเกี่ยวโยงไปถึงเศรษฐกิจอย่างไร ตามที่พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ ตั้งข้อสังเกตไว้ในบทความ **การเมืองเรื่องเพศ ว่าด้วยตัวตนมนุษย์เพศหญิง** ว่าเรามากักห้ามนักเรียนไม่ให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร “ขณะที่สาวโรงงานซึ่งจบ ม.๓ กลับสามารถทำอะไรต่ออะอะไรได้ทั้งนั้น”

จริยธรรมทางเพศของสังคมที่ถูกยอมรับว่าเป็นวัฒนธรรม เป็นเรื่องหนึ่งที่สุลักษณ์ ศิวรักษ์ ตั้งคำถามให้เราคิดต่อในบทความ **จริยศึกษาและเพศศึกษา** ว่าอาจเป็นผลมาจากการไถ่เกี้ยวของสังคม และส่วนหนึ่งมา

จากอิทธิพลของสื่อส่งผลให้เรื่องความไม่เท่าเทียมทางเพศกลายเป็นเรื่อง “ปกติ”

แม้สื่อจะมีผลต่อการกำกับความคิดของคนในสังคมก็ตาม แต่จากบทความ **เพศในวรรณกรรม** กวีซีไรต์ปี ๒๕๓๕ ศักดิ์สิริ มีสมสืบ แสดงความเห็นไว้ว่า “คนส่วนใหญ่มองเรื่องเพศแค่ส่วนเดียวว่าน่ากลัว และรุนแรง เพราะในข่าวหรือสื่อต่างพูดถึงเรื่องเพศในแง่มุมของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แต่วรรณกรรมทำให้คนเห็นเรื่องเพศที่ลึก มีการอธิบายเรื่องราว มีบริบท เบื้องหลัง รายละเอียดต่างๆ ไม่ใช่แค่ปรากฏการณ์ คนที่อ่านวรรณกรรมจะไม่พิพากษาคงง่าย ๆ แต่พิจารณาว่ามนุษย์แต่ละคนกำลังเผชิญกับอะไร มีเหตุอย่างไรให้ทำเช่นนั้น”

นอกจากนั้น ยังมีแง่คิดที่หลากหลายมิติของชีวิตกับเรื่องเพศในทุกช่วงวัยที่เราควรช่วยกันค้นหาคำตอบ เช่น ความคิดของสังคมต่อคนที่มีความเชื่อและพฤติกรรมรักเพศเดียวกัน ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องเพศกับศาสนา และนิยามของครอบครัว เป็นต้น

โครงการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้ จะช่วยให้ผู้อ่านชวนกันทบทวนถึงการสร้างบรรยากาศการสื่อสารเรื่องเพศอย่างสร้างสรรค์ ด้วยความเข้าใจว่าเหตุใดเรื่องเพศจึงมีนิยามที่หลากหลาย รวมทั้งเกี่ยวข้องกับทุกด้านของชีวิต เพื่อตั้งคำถามต่อแนวทางการจัดการศึกษาเรื่องเพศและเพศวิถีให้กับเยาวชน ตลอดจนมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องกับเรื่องเพศในสังคมไทยว่าเรา “เกาฏุกที่คัน” มากน้อยเพียงใด

โครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ

พฤศจิกายน ๒๕๕๐

สารบัญ

เรื่องเพศ ขอบไทยหรือขอบใคร

สุจิตต์ วงษ์เทศ

๙

จริยศึกษาและเพศศึกษา

สุลักษณ์ ศิวรักษ์

๑๗

วัฒนธรรมไทยกับเรื่องเพศ

ดร.วิลาสินี พิพิธกุล
อนุสรณ์ ติปยานนท์
แทนไท ประเสริฐกุล

๒๗

การเมืองเรื่องเพศ

ว่าด้วยตัวตนมนุษย์เพศหญิง

ดร.กฤติยา อาชวนิชกุล
พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์

๓๕

คำถามล้นยากับปัญหาเรื่องเพศ

พระอาจารย์กิตติศักดิ์ กิตติโสภโณ
พีเชษฐ กาลามเกษตร
วรยุทธ ศรีวรกุล

๔๑

เช็กส์ฉบับแรก... เรื่องที่ 'เล่ายาก'

แม้ไม่เคยเปลี่ยนแปลง

กษมา สัตยาหุรักษ์

๔๗

แก้ว ๑๐๑

ณัฐยา บุญภักดี

๕๗

เลิกถามหาสาเหตุกันดีกว่า

เพราะมันเป็น “เรื่องธรรมดาของเรา”

พ.ญ.อัมพร เบญจพลพิทักษ์, ฉันทลักษณ์ รักษาอยู่,
เดชาวุฒิ ฉันทากะโร, วิทยา แสงอรุณ

๖๗

เรื่องเพศในวรรณกรรม

ศักดิ์สิริ มีสมสืบ, ชมัยพร แสงกระจ่าง, บินหลา สันกาลาคีรี

๗๓

เรื่องเพศในสื่อร่วมสมัย

ธิดา ผลิตผลการพิมพ์, พิทักษ์พงษ์ เจียมศรีพงษ์, พงศันรินทร์ อุลิต

๗๗

เรื่องเพศไม่ใช่เรื่องสำคัญ
และไม่ใช่ว่าเรื่องเป็นเรื่องตาย
เพราะคนโบราณไม่ได้รู้จักคำว่า
'พรหมจารี' ในความหมาย
ที่คนปัจจุบันเข้าใจและยึดถือกัน
คนโบราณรู้จัก 'การเป็นพรหมจรรย์'
ในความหมายว่า หมายถึง
การละโลกเป็นเพศพรหมจรรย์
ซึ่งทั้งหญิงและชายสามารถละได้
เพราะฉะนั้น คำนี้จึงเกี่ยวกับศาสนา

เรื่องเพศ ขอบไทย หรือขอบใคร

สุจิตต์ วงษ์เทศ

|| แก้อริบ หลยบงเป็นไหญ่

ในคติของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผู้หญิงเป็นเจ้าของบ้านและทรัพย์สิน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การสืบสายเลือดข้างแม่มีความสำคัญ เพราะฉะนั้น หัวหน้าเผ่าจึงเป็นผู้หญิง มีการพบเอกสารจีนจำนวนมากที่หัวหน้าเผ่าเป็นผู้หญิง ซึ่งไม่ได้หมายความว่า ผู้หญิงที่เป็นผู้นำต้องออกรบ ผู้ชายมีหน้าที่ออกรบ ส่วนประเพณีแต่งงาน เรียกผู้หญิงว่า ‘เจ้าสาว’ เรียกผู้ชายว่า ‘เจ้าบ่าว’ หมายถึงผู้รับใช้

เรียบเรียงจากการเสวนากลุ่มย่อยในหัวข้อ **วัฒนธรรมไทยในเรื่องเพศ: ขอบไทยหรือขอบใคร** โดย สุจิตต์ วงษ์เทศ บรรณาธิการบริหารนิตยสารศิลปวัฒนธรรม การเสวนาครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการประชุมวิทยากรหลัก โครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๘ ณ โรงแรมรามามาการ์เด็นส์

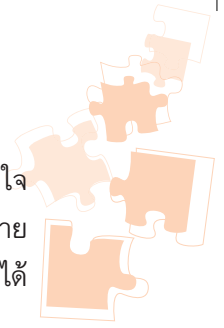
จากหลักฐานที่พบ คนที่หล่อปืนใหญ่พญาตานี ในรัฐปัตตานีสสมัย ก่อนนั้น เป็นผู้หญิงนะ ผู้หญิงเป็นเจ้าของเครื่องมือกลไกทุกชนิด เช่น ตีหม้อ ทอผ้า ตีเหล็ก อะไรที่เป็นใหญ่ยกให้แม่หมด กระทั่งแม่แรง แม่เหล็ก เพศที่ใหญ่คือเพศหญิง ทำไมเราเรียกคนที่เป็นหัวหน้า กองทัพว่า ‘แม่ทัพ’ เราเรียกสิ่งที่หล่อเลี้ยงชีวิตว่า ‘แม่น้ำ’ จะเห็นว่า อะไรที่เป็นใหญ่ เรายกให้ ‘แม่’ หมด

ในสังคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีพื้นฐานชีวิตที่เคารพผู้หญิง ผู้หญิงเป็นใหญ่ในพิธีกรรม เพราะฉะนั้น ผีบรรพบุรุษจึงไม่เคยลงผู้ชาย ลงแต่ผู้หญิง เพราะผู้หญิงเท่านั้นมีสิทธิในการติดต่อสื่อสารกับผีเรือน ผีบ้าน ผู้ชายต้องมารับใช้ ผู้ชายที่เข้ามาอยู่ในบ้านเป็นเพียงผู้อาศัยที่ เรียกว่า ‘เขย’ ทั้งหมดคือรากฐานของสังคมที่ยังไม่มีชาติ ยังถือคติในเรื่องผู้หญิงเป็นใหญ่ ผู้หญิงเป็นเจ้าของบ้าน เจ้าของที่ดิน ดูแลบ้าน ดูแลบรรพบุรุษ แต่ความเป็นใหญ่ทั้งหลายทั้งปวงของผู้หญิงถูกริบไป เป็นของผู้ชายเมื่อมีศาสนา

'รักษาพรหมจารี' ใครว่าประเพณีไทยแท้แต่โบราณ

สังคมไทย ผู้ใหญ่มักชอบพูดว่าประเพณีไทยแท้แต่โบราณ ผู้หญิงทุกคนต้องรักษานวลสงวนตัว ต้องเป็นพรหมจารี แท้จริงแล้ว ในสังคมดึกดำบรรพ์ หมายถึงตอนที่รัฐแล้ว เรื่องเพศไม่ใช่เรื่องใหญ่ ในสมัยโบราณไม่มีการแยกเพศ เห็นได้จากการแต่งกาย ผู้หญิงผู้ชายก็นุ่งผ้านุ่งเหมือนกัน ดูอย่างโสรง เป็นต้น

เรื่องเพศไม่ใช่เรื่องสำคัญ และไม่ใช่เรื่องเป็นเรื่องตาย เพราะคน

โบราณไม่ได้รู้จักคำว่า ‘พรหมจารี’ ในความหมายที่คนปัจจุบันเข้าใจ และยึดถือกัน คนโบราณรู้จักความหมายของการเป็นพรหมจารี หมายถึง การสละโลกเป็นเพศพรหมจารี ซึ่งทั้งหญิงและชายสามารถสละได้ เพราะฉะนั้น คำนี้จึงเกี่ยวกับศาสนา

ส่วนพรหมจารีเป็นวิถีคิดสมัยพระนางเจ้าวิจิตรวาทิที่เรานำเข้ามานในสมัยรัชกาลที่ ๔ สมัยก่อนผู้หญิงสามารถเปลี่ยนสามีได้สบายๆ ถ้าผู้ชายขี้เกียจ เลี้ยงไว้ทำไม ขณะนี้ มีชนเผ่าสืบเนื่องอยู่ ชื่อ ‘ชนเผ่าหม้อจ้าว’ ในเขตยูนาน ผู้หญิงอยากมีลูกแต่ไม่ต้องการมีผัว ทุกวันนี้ก็ยังปฏิบัติอยู่ มีรายการสารคดีไปสัมภาษณ์ว่า ทำไมถึงมีลูกเมื่อไม่มีสามี เขาตอบว่าเมื่อผู้ชายมาเคาะฝ้ายบ้านกันนอนด้วยกัน มีเพศสัมพันธ์กันแต่ไม่ต้องการอยู่ด้วย เมื่อถูกถามว่าแล้วใครจะเป็นพ่อ เขาตอบว่าใครๆ ก็เป็นได้ ลูกก็เป็นได้ นาก็เป็นได้ ลูกไม่จำเป็นต้องรู้จักพ่อ เพราะเรียกพ่อได้หมด ไม่ได้เกี่ยวกับพรหมจารี สังคมไทยชอบพูดกันว่าเป็นประเพณีไทยแท้แต่โบราณ แต่ที่จริง เรื่องนี้ไม่เกี่ยวกับเรื่องมั่วเซ็กซ์ เพียงแต่ผู้หญิงเป็นผู้พิจารณาว่า ผู้ชายคนนั้นเหมาะสมที่จะเป็นสามีหรือไม่ แต่ปัจจุบันกลับกัน กลับเอาความคิดของผู้ชายเป็นหลัก

คำว่า ‘กุลสตรี’ ‘นั้งพับเพียบ’ หรือ ‘รักนวลสงวนตัว’ เหล่านี้ล้วนเป็นคาถากำกับความเป็นผู้หญิงที่สืบทอดความเชื่อมาจากตำรา นางนพมาศ ซึ่งเป็นคติของชนชั้นผู้ดี ชนชั้นขุนนางนั่นเองคือผู้หญิงที่เรียบร้อยในแบบฉบับของนางนพมาศ จึงเสี่ยงต่อการเป็นเอดส์อย่างยิ่ง

ฉะนั้น เราไม่ควรทำเรื่องเพศให้เป็นเรื่องน่ารังเกียจ และต้องแก้ที่ความคิดของผู้หญิงเป็นหลักด้วยการสอนให้ผู้หญิงกล้าพอกฎขง

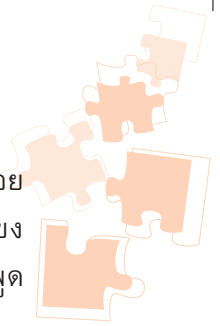
อนามัยเพื่อป้องกันโรคและการตั้งท้อง หรือจะพูดแบบตรงๆ คือ เราไม่มีทางห้ามเด็กไม่ให้มีเพศสัมพันธ์ คิดดูว่านางเอกในวรรณคดีทุกเล่ม ‘ถูกฟาด’ ไปแล้วเมื่ออายุ ๑๔ นางวันทองพออายุ ๑๔ เรียบร้อยไปแล้ว นี่คือปกติของมนุษย์ ผมไม่ได้ช่วยๆ ให้มี และกลายเป็นเรื่องมั่วสุมทางเพศ ไม่ใช่อย่างนั้น มันเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ คนโบราณเขาไม่ได้รังเกียจเรื่องนี้ เพราะฉะนั้น พิธีกวนข้าวทิพย์ที่ต้องหาหญิงพรหมจารีจึงหาไม่ได้ เขาจึงใช้เด็กหญิงอายุต่ำกว่า ๑๒

สมัยก่อนมีพิธีกรรมอีกพิธีหนึ่งที่เปลี่ยนสถานะจากเด็กเล็กเป็นเด็กโต เป็นพิธีทำขวัญเพื่อให้เตรียมตัวรับสถานะจากเด็กเป็นสาว สมมติว่าไปมีเพศสัมพันธ์ คนโบราณเขาก็เปิดโอกาสให้ใน ‘พิธีลงช่วง’ คือเปิดโอกาสให้มีเพศสัมพันธ์ แต่อยู่ในสายตาของชุมชน ผีบ้าน ผีเรือน แต่หากเกิดพลาดไปมีท้อง ลักพากันหนีไป ก็มีการขอขมาลาโทษ และครองรักครองเรือนกันไป ฉะนั้น เรื่องพรหมจารีจึงไม่เป็นเรื่องสำคัญ

เรื่องเพศ ควรพูดกันในที่โล่งแจ้ง

คนที่มีการศึกษามักคิดว่าการพูดเรื่องเพศเป็นเรื่องน่าอาย ความหยابกับไม่หยابนั้น ผู้ดีเป็นผู้กำหนด เพราะฉะนั้น ผู้ดีจึงกำหนดให้เรียกอวัยวะเพศหญิงในความหมายว่าเลวทรามต่ำช้า ในพระพุทธศาสนาเมื่อนิกายมหายานเป็นใหญ่ ‘มหา’ ก็ใหญ่อยู่แล้ว จึงเรียกนิกายตรงข้ามว่า ‘หีนยาน’ ยานเล็ก ‘หีน’ แปลว่า เลวทรามต่ำช้า เช่น ทมิฬ หีนชาติ เห็นหรือยังว่าแม้แต่อวัยวะเพศหญิงยังถูกทำให้เลวทรามต่ำช้า เพราะพวกผู้ดีสั่งให้เรียก นับประสาอะไรกับร่างกายผู้หญิงจะ

ไม่ถูกทำให้เชื่อว่าเลวทรามต่ำช้า และเราก็สะสมความคิดนี้มาเรื่อย จนกระทั่งหญิงไทยก็ยอมรับในกติกาโดยคุณผู้ ไม่มีปัญญาจะเถียงอะไรกับเขา เพราะมันแต่อายุเรื่องอวัยวะเพศ มันแต่อายุที่จะพูดเรื่องเพศ

แน่นอน ผมต้องถูกตำหนิเป็นธรรมดาจากพวกผู้ดีทั้งหลาย และผมก็ยินดีให้พวกผู้ดีตำหนิด้วย เพราะว่าเขาตัดจจริตจริงๆ การที่สังคมไม่ยอมรับที่จะพูดเรื่องเพศกันอย่างเปิดเผย ทำให้เกิดปัญหาตามมามากมาย เด็กก็ไม่มีทักษะชีวิต พอพูดเรื่องถ่วงงอนน้ามัย ก็เกิดอาการ 'จะเป็นจะตาย' เด็กไม่รู้หรอกว่าจะมีคนมาหลอก ต้องสอนให้เด็กผู้หญิงรู้เท่าทันผู้ชาย การสอนให้เรียบร้อยไม่สามารถป้องกันได้ จับไม่ได้ไล่ไม่ทันผู้ชาย

ถ้าหากเรายังคิดว่าการให้ความรู้ในเรื่องเพศศึกษายังเป็นสิ่งที่ไม่สามารถพูดกันอย่างเปิดเผยได้ หากยังคิดว่าจะต้องสอนให้ผู้หญิงไทยเรียบร้อยเป็นผ้าพับไว้เหมือนในอดีต คุณก็เตรียมรับสภาพเถอะว่าผู้หญิงไทยเป็นเอตส์เพิ่มขึ้น

มุมมองเรื่องเพศ

ทำใจให้กว้าง มองถึงความเป็นคน

เรื่องเพศถูกกำหนดว่า ไม่ใช่เรื่องธรรมชาติ ทั้งที่เป็นเรื่องธรรมชาติ ส่วนความเหลื่อมล้ำทางเพศนั้นมาจากการได้รับอิทธิพลจากความเชื่อเรื่องเทวดา ซึ่งแนวคิดนี้มาจากอินเดีย ได้แก่ พระนารายณ์ พระศิวะ พระพรหม ดูได้จากเทวดาที่มาจากอินเดียเป็นผู้ชายทั้งสิ้น ความเชื่อทางศาสนาและคติทางฝรั่ง ทำให้เพศชายมีสถานะสูง

ขึ้น และเมื่อความเชื่อนี้ถูกเผยแพร่ผ่านมาถึงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้คนแถบนี้รับเอาคตินี้มาโดยไม่รู้ตัว

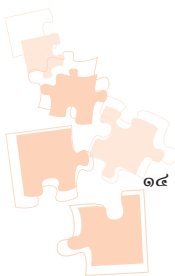
เราควรหาความงามจากวรรณคดีในเรื่องเพศ ทำความเข้าใจกับเรื่องเพศโดยธรรมชาติว่า ‘เพศสภาวะ’ เป็นเรื่องที่มีความเข้าใจในผู้ชายที่มีความเข้าใจในผู้หญิง ความเป็นมาของสังคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไม่ได้กีดกันทางเพศ และสองเพศก็อยู่ด้วยกัน พึ่งพาอาศัยกัน เครื่องแต่งกายในสมัยโบราณก็ไม่ได้แยกเพศ โสร่งนุ่งได้ทั้งผู้หญิงผู้ชาย เพิ่งมาสมัยกฎหมายแยกเรื่องเพศในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม

เราต้องทำให้กว้าง มองถึงความเป็นคน อย่าไปสนใจความเป็นชายหญิง และให้ทำความเข้าใจเรื่องเพศ อย่าทำร้ายเด็กผู้หญิง เพราะเขาคงไม่มาขออนุญาตผู้ใหญ่อย่างเราว่า หนูขอไปมีเพศสัมพันธ์นะ เราในฐานะผู้ใหญ่มีหน้าที่ให้กำลังใจ ช่วยให้กำลังใจว่าอย่าเพิ่งท้องเรียนให้จบเสียก่อน ที่สำคัญ แนะนำไปเถอะว่าให้ใช้ถุงยางอนามัย

ระหว่างการเสียตัว คือ เสียไปแล้ว กับการเป็นเอดส์ คุณจะเลือกอย่างไร

เรื่องเพศไม่ใช่ปัญหา แต่เพราะเราขาดจินตนาการ

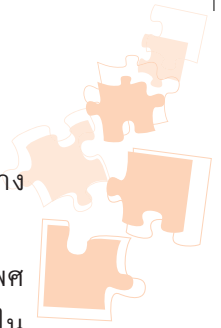
สื่อในบ้านเราเองก็มีปัญหา แต่จะโทษสื่ออย่างเดียวไม่ได้ เพราะคนที่ทำงานสื่อก็คือคนที่อยู่ในสังคมนี้ร่วมกัน เติบโตมาจากรากของสังคมเดียวกัน ฉะนั้น มันเกี่ยวกับการศึกษาทั้งหมด เป็นปัญหาคาราคาซังมาไม่น้อยกว่า ๕๐ ปี สื่อเองก็ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลความคิดประวัติศาสตร์ล้ำหลัง คลั่งชาติ และอยู่ภายใต้อิทธิพลความคิดที่ว่า

‘เพศหญิงเป็นเพศที่ต่ำช้าเลวทราม’ มันเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง
ทั้งระบบ

ผมมีคำถามติดอยู่ในใจตลอดเวลาว่า ถ้าเราไม่ปิดบังเรื่องเพศ
เหมือนสังคมตะวันตก หรือสังคมญี่ปุ่น สังคมเราจะเลวร้าย เพราะใน
สังคมตะวันตก หรือสังคมเอเชียอย่างประเทศญี่ปุ่น เรื่องเพศเป็นเรื่องที่
เปิดเผย แต่สภาพสังคมหรือสถานการณ์ของวัยรุ่นกับปัญหาเรื่อง
เพศสัมพันธ์กลับมีน้อยมาก

สิ่งที่ต้องคิดก็คือ สังคมเหล่านั้นมีการจัดการความรู้ ทางเลือก
มากกว่าสังคมไทย เด็กมีสถานที่ทางเลือกมากมาย เข้าพิพิธภัณฑ์
เลือกเข้าห้องสมุด เลือกดูคอนเสิร์ต ฟังดนตรี เลือกเข้าหอศิลป์ เลือกดู
หนัง ดูละคร วัยรุ่นในประเทศพวกนี้มีทางเลือกอยู่ตลอดเวลา แต่ใน
สังคมไทย วัยรุ่นมีทางเลือกน้อย ค่ายเพลงก็มีไม่กี่ค่าย แล้วจะให้วัยรุ่น
ไทยไปไหน ที่เวียнна ออสเตเรีย ซึ่งเต็มไปด้วยเสียงเพลงโมซาร์ท หรือ
ที่ปารีส เมืองที่เต็มไปด้วยพิพิธภัณฑ์ เขาล้าหลังหรือไม่ ประวัติศาสตร์
พวกนี้เป็นตัวสร้างจินตนาการ คนจะมีจินตนาการไม่ได้ถ้าขาดวรรณคดี
ขาดประวัติศาสตร์ ขาดทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นของชาวบ้าน ภาษางมๆ
เช่น ภาษาในอิตาลี ภาษารามเกียร์ดี เป็นเรื่องที่ส่งเสริมจินตนาการ
ทั้งสิ้น เรื่องเพศจึงไม่ใช่ปัญหา แต่ปัญหาคือการขาดจินตนาการ วัยรุ่น
ไม่มีความรู้ในสิ่งที่ดี ไม่มีสิ่งให้เลือก ไม่มีโอกาสเลือกทำสิ่ง
ที่ดีๆ ต่างหาก

'อริยศึกษา' หมายถึง การศึกษาเพื่อให้เข้าใจ
ธรรมชาติ คำว่า 'ศึกษา' หมายถึง การเรียนรู้
สำหรับปฏิบัติเพื่อไม่ให้อาเปรียบชั่งกันและกัน
รวมทั้งไม่ให้อาเปรียบตัวเองด้วย ส่วนใหญ่
ถ้าใครอาเปรียบคนอื่น ก็แสดงว่าคนนั้นกำลัง
อาเปรียบตัวเองอยู่ก่อน

จริยศึกษาและเพศศึกษา

สัญลักษณ์ ศิวรักษ์

คำว่า ‘จริยศาสตร์’ หมายถึง วิชาความว่าด้วยแนวปฏิบัติ ‘จริยธรรม’ หมายถึง แนวทางการประพฤติปฏิบัติ เราศึกษาจริยศาสตร์ แล้วก็เลือกเอาว่าจะดำเนินจริยธรรมหรือมีแนวปฏิบัติของตัวเอง แบบไหน ‘จริยธรรม’ ก็คือ ‘ธรรมะ’ ซึ่งหลักธรรมถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ที่มีไว้ไม่ให้มนุษย์เอารัดเอาเปรียบกัน เหมือนศีลในศาสนาพุทธ ‘ศีล’ หมายถึง ความปกติ เป็นหลักปฏิบัติให้เราทำตนอย่างคนปกติ อันเป็นคนละความหมายกับคำว่า ‘วัฒนธรรม’ ซึ่งหมายถึงหลักปฏิบัติของสังคมที่คนในสังคมยอมรับ วัฒนธรรมนำมาสู่ธรรมะได้ ซึ่งก็คือ นิติธรรม (กฎหมาย) หรือวัฒนธรรมนำมาสู่ศาสนา (ศาสนธรรม) ได้ เช่นเดียวกัน

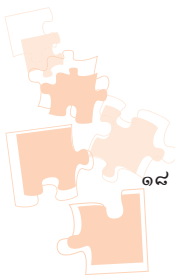

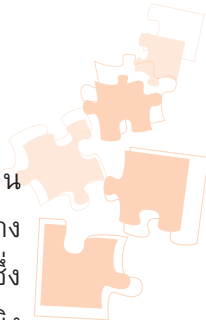
ปรากฏาเนื่องในการประชุมวิชาการ “เพศศึกษาเพื่อเยาวชน” ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุมสุนันทานุสรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เราปฏิเสธไม่ได้ว่าหลักศาสนาถูกกำหนดขึ้นให้คนในสังคมเชื่อ และปฏิบัติตามตัวอย่าง เช่น ในศาสนาฮินดู กำหนดให้สังคมมีสี่ชนชั้น คือ พราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์ ศูทร หลักดังกล่าวทำให้สังคมไม่เท่าเทียมกัน แต่คนในอินเดียก็ยอมรับ เพราะเป็นหลักศาสนา แสดงให้เห็นว่าหลักศาสนาเป็นแนวปฏิบัติของคนในสังคม

จากศาสนาฮินดูในสมัยโบราณซึ่งมีความไม่เท่าเทียมกันในสังคม ศาสนาพุทธจึงเป็นสังคมทางเลือกจากกระแสหลัก เพราะในสถาบันสงฆ์ มีความเท่าเทียมกันทั้งหมด หรือจริยธรรม (แนวทางการปฏิบัติ) ของ ขงจื๊อที่เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ ในสังคมจีนโบราณซึ่งยึดหลักของ ขงจื๊อมาเป็นแนวทางปฏิบัตินั้นยกย่องคนมีการศึกษา ไม่ว่าจะใครก็ตามที่มีการศึกษาก็สามารถเป็นใหญ่ได้ สังคมจีนโบราณ ใครสอบจ้อหวงนได้ ก็จะได้รับตำแหน่งเป็นเจ้าเมือง ถือหลักที่ว่าคนมีความรู้ก็สมควรเป็น นักปกครอง ซึ่งเป็นหลักที่ถูกต้อง คนในสังคมจะได้มีผู้ปกครองที่มีความรอบรู้เรื่องการปกครองอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นสิ่งที่เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ ขณะเดียวกัน ขงจื๊อก็เห็นว่ามนุษย์สัมพันธ์กับสวรรค์ ถ้าไม่ทำตามกฏสวรรค์ สวรรค์จะลงโทษ

จริยธรรมทางเพศในสังคมต่างๆ เช่น ฮินดูและจีนนั้น ผู้หญิง เป็นเบี้ยล่างผู้ชาย ผู้ชายอยู่เหนือผู้หญิง ฮินดูถือว่าผู้หญิงเกิดมาก็เป็น สมบัติของพ่อแม่ พอแต่งงานแล้วก็สมบัติของสามี เมื่อมีลูกชายก็เป็นสมบัติของลูกชาย ในสังคมจีนก็เหมือนกัน แตกต่างกันว่า ผู้หญิง จีนเมื่อแต่งงานไปแล้ว นอกจากจะเป็นสมบัติของสามีแล้ว ยังเป็นสมบัติของพ่อแม่สามี และญาติพี่น้องของสามีด้วย ฝ่ายขงจื๊อกล่าวว่า เมื่อลูกชายเป็นใหญ่แล้ว แม่ของลูกชายก็เป็นใหญ่ด้วย เช่นเดียวกับแม่ของฮ่องเต้ที่เป็นใหญ่ มีอำนาจเหนือฮ่องเต้

ทั้งหมดที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าจริยธรรมถูกยอมรับว่าเป็น วัฒนธรรม ซึ่งเป็นการใกล้เคียงกันให้สังคมมีการเอาใจเอาเปรียบบ้าง เป็นเรื่องปกติ เช่น ในสังคมโดยทั่วไป ชายมีภรรยาได้หลายคน ซึ่ง สังคมไทยก็เป็นเช่นนี้ เราเองก็เห็นว่าเป็นเรื่องปกติ แต่ถ้าผู้หญิง ในสังคมไทยมีสามีหลายคนถือเป็นสิ่งที่ผิดปกติ ต่างจากสังคมอื่น ใน หลายสังคมที่ผู้หญิงมีสามีหลายคนเพราะความจำเป็น เนื่องจากสังคม ของเขาผู้ชายมีน้อย เช่น สังคมทิเบตที่ผู้หญิงมีสามีหลายคน ซึ่งสิ่ง ดังกล่าวถือเป็นวัฒนธรรม เป็นการใกล้เคียง คนในสังคมยอมรับหลัก ปฏิบัติดังกล่าว หรืออย่างเรื่อง ‘กฤษณาสนน่อง’ กฤษณามีสามีห้าคน น่องของกฤษณาก็ถามว่าพี่ทำอะไรและจัดระบบในเรื่องนี้อย่างไร นี่ถือเป็นตัวอย่างของจริยศึกษากับเพศศึกษาในสังคมไทยได้อีก อย่างหนึ่ง

ในบางครั้ง วัฒนธรรมก็ก้าวไกลเกินไปจนพวกเราตามไม่ทัน จึง ยอมให้วัฒนธรรมมามอมเมาได้ ไม่มีผู้หญิงคนไหนอยากจะซื้อ กากี วันทอง ทั้งที่ทั้งสองคนนี้เป็นคนดี รักใครรักจริง วันทองเป็นคนดี แต่ พระพันวสาก็ยังสั่งตัดหัว ซึ่งผิดจริยธรรมแต่ถูกนิติธรรม เพราะ พระพันวสาเป็นกษัตริย์ต้องประพฤติตามกฎหมายเหี้ยมบาล นี่เป็น ตัวอย่างที่สะท้อนว่าบางครั้งคนเรายอมให้วัฒนธรรมมาสะกด

‘จริยศึกษา’ หมายถึงการศึกษาเพื่อให้เข้าใจจรรยา คำว่า ‘ศึกษา’ หมายถึง การเรียนรู้สำหรับปฏิบัติเพื่อไม่ให้เอาเปรียบซึ่งกันและกัน รวมทั้งไม่ให้เอาเปรียบตัวเองด้วย ส่วนใหญ่ถ้าใครเอาเปรียบคนอื่น ก็ แสดงว่าคนนั้นกำลังเอาเปรียบตัวเองอยู่ก่อน

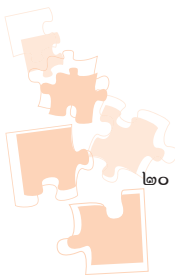
‘ศีล’ หมายถึง แนวปฏิบัติเพื่อไม่ให้เอาเปรียบตัวเอง

ใครเอาเปรียบคนอื่นแสดงว่าถูกคนอื่นเอาเปรียบมาก่อน สังเกต

ดูว่าพวกตำรวจจราจรซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนอีสาน ชอบจับคนขับรถบรรทุก รถแท็กซี่ ซึ่งเป็นคนอีสานเหมือนกัน ตำรวจจราจรจะไม่จับคนขับรถไถ่ เพราะตำรวจจราจรถูกเอาเปรียบจากหัวหน้าของตัวเองขึ้นไป ตามระบบราชการที่มีการเอาเปรียบกันเป็นปกติ เมื่อถูกหัวหน้าเอาเปรียบ ก็หันมาเอาเปรียบพวกเดียวกันคือ คนอีสาน

ในศาสนาพุทธ จริยศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของ 'ไตรสิกขา' เพื่อให้เกิดศีลสำหรับนำไปสู่การเกิดความปกติ เพื่อที่จะได้ไม่ต้องเอาเปรียบตัวเองและคนอื่น ตัวอย่างเช่น ศีลห้าข้อที่สาม เป็นข้อปฏิบัติให้เกิดความปกติทางเพศ คือ ไม่ให้เกิดกิจกรรมทางเพศที่ผิดปกติ (การผิดลูกเมียผู้อื่น) และไม่ให้เกิดการเอาเปรียบทางเพศซึ่งกันและกัน ไตรสิกขานี้เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้อเอง เหมือนนริขาร์ต เกียร์ ดาราฮอลลิวู้ดชื่อดัง สมัยก่อนเขามีเพศสัมพันธ์กับทั้งคนต่างเพศและเพศเดียวกัน ตอนนี หันมาสมทานพุทธศาสนา ตั้งมูลนิธิ และปฏิบัติธรรมกับดาลัยลามะทุกปี นี่เป็นสิ่งที่เขาเรียนรู้อเอง ต้องศึกษาเองและรู้จักตัวเอง ฝึกศีลสิกขา เพื่อนำมาสู่ 'จิตสิกขา' คือต้องฝึกจิตให้ปกติ จะได้เห็นโทษของการเอาเปรียบตัวเอง เมื่อเห็นโทษของการเอาเปรียบตัวเองแล้วก็จะเห็นโทษของการเอาเปรียบผู้อื่น เช่น องคูลิมาล ทั้งที่เกิดมาเป็นอหิงสา (ผู้ไม่มี ความรุนแรง) แต่เชื่อคำสอนผิดๆ จากอาจารย์ ทำให้ต้องฆ่าคน เมื่อพระพุทเจ้ากล่าวเพียงแค่หนึ่งประโยค ก็คิดได้ด้วยตนเองถึงการเอาเปรียบตัวเองและเอาเปรียบผู้อื่น

จริยธรรมจะมีได้ต้องอาศัยจริยศึกษา โยงมาถึงไตรสิกขา (ศีลสิกขา จิตสิกขา ปัญญาสิกขา) เมื่อมีจิตสิกขา จึงจะเกิด 'ปัญญาสิกขา' จิตสิกขาต้องรู้อเองไม่สามารถสอนกันได้ เช่น ลูกชายของหญิงคนหนึ่งตาย นางไปร้องให้กับพระพุทเจ้า ขอให้ชุบชีวิตลูกชายของนาง

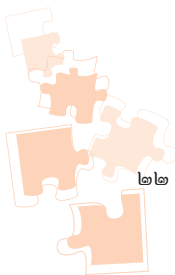
พระพุทธรูปเจ้ากล่าวว่าจะชุบชีวิตเด็กให้ แต่ให้นางไปหาเมล็ดพืชชนิดหนึ่ง นางไปหาที่ไหน หาเท่าไรก็หาไม่ได้ พอเวลาล่วงนานไป นางก็หายเศร้าและคิดได้เองว่าความตายเป็นเรื่องปกติ นี่คือตัวอย่างว่าจิตสิกขาสอนกันไม่ได้ ต้องใช้เวลาเรียนรู้เอง และไม่สามารถสอนกันได้ โดยระบบของตะวันตก ตะวันตกยึดถือการเรียนจริยศึกษาในสมัยโบราณเท่านั้น เมื่อก่อนไปเรียนอยู่ที่ประเทศอังกฤษ จะมีการบังคับให้นักศึกษาเข้าโบสถ์ เชื่อว่าเมื่อเข้าโบสถ์กระทำพิธีกรรมต่างๆ แล้วพระเจ้าจะดลบันดาลให้เราเป็นคนดี แต่ปัจจุบัน ธรรมเนียมนี้หมดไป เลิกการบังคับ เพราะตะวันตกยอมรับว่าเรื่องพวกนี้สอนกันไม่ได้ เพราะในตะวันตกอาศัยหลักตรรกะในการเรียนการสอน เช่น นาฬิกาเรือนนี้ใหญ่กว่านาฬิกาเรือนนี้ ซึ่งเป็นเรื่องจริงที่พิสูจน์ด้วยตาได้ว่าอะไรใหญ่กว่าอะไร แต่ความดีละ จะสอนอย่างไร ถ้าจะบอกว่านาฬิกาเรือนนี้ดี จะเอาอะไรมาพิสูจน์ ซึ่งก็แล้วแต่มุมมองของแต่ละคนว่าจะนิยามความดีของนาฬิกาจากอะไร เพราะสวย หรือเหตุผลต่างๆ กันไป การศึกษาแบบตะวันตกจึงเอามาใช้กับเรื่องจิตสิกขาไม่ได้ แต่ทางพุทธจะต้องสอนให้สำนึกเอง

ในทางจริยธรรมจะไม่มีความต่างของชาติพันธุ์ วรรณะ เพศ แต่หลายครั้ง จริยศึกษาไม่เข้าไปตามปกติ แต่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ เช่น กฎเกณฑ์ทางเพศของศาสนาคริสต์ที่ต้องมีคูครองหนึ่งคนเท่านั้น ในพิธีแต่งงานของคริสต์มีการเข้าโบสถ์ สาบานตนต่อตัวแทนของพระเจ้า (บาทหลวง) ว่าจะยึดมั่นกับคูครองคนนี้เพียงคนเดียวจนกว่าความตายจะพรากจากกัน กฎเกณฑ์นี้หากใช้กับคนที่เชื่อถือศรัทธาก็ไม่เป็นไร แต่กับคนที่ไม่เชื่อ ก็จะมีวิธีหลีกเลี่ยง เช่น พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๘ ซึ่งมีสนมมากมาย มีวิธีเลี่ยงโดยผ่านพระสันตะปาปา บอกว่าที่ตนสาบานใน

พิธีแต่งงานนั้น ใจไม่ได้เชื่อถือไปด้วย ปากกล่าวจริง แต่ใจไม่ได้รัก
เจ้าสาวคนนั้นอย่างแท้จริง ทำให้สามารถแต่งงานได้ใหม่เรื่อยๆ นี่เป็น
ตัวอย่างของศาสนาที่กลายเป็นสถาบัน มินินัยของศาสนาขึ้นมา

เหตุใดพระในศาสนาพุทธต้องไม่ร่วมเพศ ทั้งที่การร่วมเพศก็ไม่
ได้ผิดศีลข้อสามที่ห้ามไม่ให้เอาเปรียบทางเพศกันและกัน ศาสนาพุทธ
ไม่ได้บอกให้ต้องมีหนึ่งสามีหนึ่งภรรยา แค่บอกว่าต้องไม่เอาเปรียบ มี
เพศสัมพันธ์กับคนที่ยินยอมเท่านั้น ซึ่งปัจจุบัน เพศที่สามมีมากขึ้น ไม่
ผิด แต่จะมีสัมพันธ์ทางเพศกันก็ต้องไม่เอาเปรียบกัน กรณีเดียวกัน
เด็กรุ่นใหม่ トラบิตที่ซื่อสัตย์กับคู่ตัวเองและไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกัน
ก็สามารถมีความสัมพันธ์ทางเพศกันได้ ไม่ใช่เรื่องผิด เราจะเอาหลัก
โบราณที่ผู้ชายเอาเปรียบผู้หญิงมาใช้ไม่ได้ การที่ขุนแผนมีภรรยา
หลายคน เราต้องรู้เท่าทันค่านิยมโบราณที่มีการเอาเปรียบทางเพศ แต่
ไม่ต้องถึงกับเอาหนังสือขุนช้างขุนแผนไปเผาไฟ แคร้รู้เท่าทันแต่ไม่ต้อง
ทำลาย

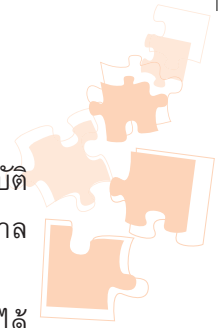
หลักจริยศึกษาต้องไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกันและต้องมีจิตสำนึก
นักศึกษาในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลาง แต่บางคนก็ดัดจริต
เป็นชนชั้นสูง เพราะบางครั้งสังคมก็ทำให้เราต้องดัดจริต (ไม่ปกติ)
'จริต' มาจาก 'จาริต' เป็นภาษาสันสกฤต หมายถึง การประพฤติปฏิบัติ
ให้ถูกต้องตามฤดูกาล เหมือนเมื่อไม่นานมานี้ที่สมเด็จพระบรมโอรสา
ธิราชฯ เสด็จเปลี่ยนเครื่องทรงพระแก้วมรกต ซึ่งเป็นการทำอะไรตาม
ฤดูกาล เป็นการปฏิบัติที่มาจากตะวันตก ทั้งที่ก่อนสมัยรัชกาลที่สาม
เราไม่มีธรรมเนียมอย่างนี้ ก่อนสมัยรัชกาลที่สาม เราไม่ใส่เสื้อเข้าผ้า
หากใส่เสื้อจะกริ้ว แต่สมัยนี้ พระแก้วมรกตต้องเปลี่ยนเครื่องทรง
สามฤดู และเราก็แต่งตัวตามแบบตะวันตก เพื่อแสดงให้เห็นว่าเราเจริญ

สิ่งดังกล่าวเป็นตัวอย่างของวัฒนธรรมที่ไม่เข้ากับจริยธรรม แต่ปฏิบัติกันจนเป็นแบบแผนกลายเป็นจารีต และเป็นสิ่งที่ต้องทำตามฤดูกาลในที่สุด

ความปกติของเรา (ศีล) ถ้าไม่ฝึกตนก็จะเกิดความไม่ปกติขึ้นได้ เราควรรู้จักควบคุมตนเอง เช่น เวลาอยู่ในหอประชุม ทุกคนนั่งกันเรียบร้อย หากมีใครลุกด่าพ่อแม่เราขึ้นมา เราก็คงควบคุมตัวเองไม่อยู่ ด่าเขากลับไปได้ ซึ่งสิ่งนี้เรียกว่า ‘การผิดปกติ’ พระเวียดนามรูปหนึ่งชื่อท่านติช นัท ฮันห์ งานเขียนของท่านชิ้นหนึ่ง คือ ‘โปรดเรียกฉันด้วยนามอันแท้จริง’ เล่าว่าในสมัยที่ประเทศเวียดนามแตก มีคนเวียดนามอพยพออกนอกประเทศเป็นจำนวนมาก เด็กหญิงเวียดนามอายุ ๑๒ ปีคนหนึ่งเดินทางออกจากเวียดนามทางเรือ ถูกโจรปล้นและถูกข่มขืนในเรือ เด็กหญิงคนนั้นจึงโดดน้ำตายเพื่อหนีความเจ็บปวด ท่านติช นัท ฮันห์ รู้ข่าวก็เกิดความเศร้า ต่อเมื่อเวลาผ่านไป ท่านก็เริ่มเกิดปัญญาและคิดว่าเหตุที่ท่านเศร้านี้เพราะเด็กเวียดนามคนนั้นเป็นคนชาติเดียวกับท่าน หากท่านเป็นเด็กที่เกิดชายทะเล ท่านอาจจะกลายเป็นโจรสลัด เป็นพวกเดียวกันกับพวกที่ปล้นและข่มขืนเด็กหญิงคนนั้นก็ได้

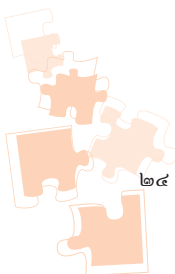
ปัจจุบัน เราถูกสังคมทำให้เราผิดปกติ ทั้งจากสื่อโทรทัศน์และกระแสบริโภคนิยม ในทางเพศศึกษา มนุษย์ผิดปกติเพราะเรายังมีโลก โกรธ หลง ซึ่งโลกที่รุนแรงที่สุด คือ โลกทางเพศ ถ้าเราฝึกฝนตนก็จะเกิดการให้อภัย พระพุทธเจ้ากล่าวว่า ‘การให้ทาน’ นั้น ชั้นแรกคือ การให้สิ่งที่จำเป็นต่อเพื่อนมนุษย์ เช่น การดักบาตร เทศน์มหาชาติ แต่ทานดังกล่าวสำคัญน้อยกว่า ‘การให้อภัย’ ซึ่งเป็น การให้ความจริง

อย่างไรก็ตาม ความจริงยังสำคัญกว่าความกลัว เราต้องเอาชนะความกลัวให้ได้ ซึ่งปัญหาทางเพศในปัจจุบันนี้ก็มิสาเหตุหนึ่งมาจากความกลัว เรากลัวที่จะไม่มีคนสนใจ ไม่มีคนยอมรับ และคิดว่าคนที่ร่วมเพศกับเรานี้ เป็นคนที่เข้าใจเราที่สุด

นักจิตวิเคราะห์เป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน เพราะมีหน้าที่ขจัดความกลัวให้แก่เพื่อนมนุษย์ เมื่อก่อน หน้าที่นี้เป็นของบาทหลวง (การสารภาพบาป) ซึ่งหากเราเอาชนะความกลัวคือ อภัยทาน เอาชนะความกลัว คือ การเข้าถึงจริยธรรมที่แท้ เราจึงยกย่องพระสงฆ์ที่มีวิถีพรหมจรรย์ ไม่มีการร่วมเพศ การไม่ร่วมเพศคือการแสดงให้เห็นว่าเราไม่มีความกลัว

การที่เราเป็นพรหมจรรย์ ถือเป็นการฝึกเพศศึกษา ให้ผู้หญิงและผู้ชาย (หยินและหยาง) ในร่างกายของเราประสานกันเอง นำไปสู่ความประเสริฐและการมีจิตสำนึกในตนเอง เมื่อนั้น เราจะไม่เห็นแก่ตัวและจะเกิดปัญญา

สังคมไทยในอดีตมองว่าเรื่องเพศ
เป็นเรื่องที่พูดไม่ได้ ปัจจุบัน เมื่อพูดเรื่องเพศ
ด้านหนึ่งพูดถึงเรื่องนี้กันอย่างสุดโต่ง
แต่อีกด้านหนึ่งเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องไม่ควรพูด
เกิดการวิ่งกลับไปกลับมาระหว่าง ๒ ด้าน
ทำให้ภาพที่สังคมมองกลายเป็นว่า
เรื่องเพศเป็นเรื่องที่คลุมเครือ สับสน

วัฒนธรรมไทยกับเรื่องเพศ

ดร. วิลาสินี พิพิฑกุล
อนุสรณ์ ติปยานนท์
แทนไท ประเสริฐกุล

จากประสบการณ์ของผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการให้การศึกษา เรื่องเพศมักประสบกับความขัดแย้งในเรื่องวัฒนธรรมไทยและเรื่องเพศศึกษา หลายคนพบว่าเป็นเรื่องลึกซึ้งยากที่จะคลี่คลาย จนทำให้ตั้งคำถามต่อมาว่า ควรจะสร้างการเรียนรู้เรื่องเพศที่เอื้อต่อวัฒนธรรมไทย หรือว่าวัฒนธรรมไทยนั้นเป็นปัญหาต่อการเรียนรู้เรื่องเพศ

'เพศ' และ 'วัฒนธรรม' : ลอบด้านของเหรียญ

ดร. วิลาสินี พิพิฑกุล ได้เชื่อมโยงความเกี่ยวข้องของระหว่างคำว่า 'เพศ' และ 'วัฒนธรรม' ว่า เพศเป็นเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม ร้อยละ ๘๕ ของเรื่องเพศอยู่ในมิติทางวัฒนธรรม แต่ในทางการแพทย์ สาธารณสุข

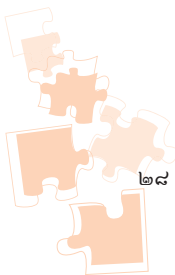
เรียบเรียงจากการเสวนาหัวข้อ **วัฒนธรรมไทยกับเรื่องเพศ** ซึ่งผู้ร่วมเสวนาประกอบด้วย **ดร. วิลาสินี พิพิฑกุล** นักวิชาการด้านสตรีศึกษา **อนุสรณ์ ติปยานนท์** นักเขียนนักแปล และ **แทนไท ประเสริฐกุล** อาจารย์สอนวิชาเคมี โรงเรียนมัธยมอัสสัมชัญ (หญิง) โดยมี **ศศ. อุษณีย์ เย็นสบาย** อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ดำเนินการเสวนา การเสวนานี้เป็นส่วนหนึ่งของการประชุมวิชาการ “เพศศึกษาเพื่อเยาวชน” ครั้งที่ ๒ ในงานแอตต์ภาคประชาชน ณ ห้องสนามหลวง ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

มองว่าเพศเป็นเรื่องธรรมชาติ สรีระ ขณะเดียวกันที่ผ่านมา สังคมก็
ฝากเรื่องเพศไว้กับทางการแพทย์และสาธารณสุข จนคิดว่าไม่ต้องพูด
ถึงเรื่องนี้ เนื่องจากเป็นเรื่องธรรมชาติ ถึงเวลาจะรู้เอง ทำให้ไม่มีการ
สื่อสารพูดคุยเรื่องเพศ เมื่อไหร่ ใครมีปัญหาเรื่องเพศ ก็เท่ากับว่าเป็น
เรื่องผิดธรรมชาติ

แต่หากมองในมุมสตรีศึกษา ‘เพศ’ เป็นเรื่องการให้ความหมาย
ในพื้นที่หรือชุมชนหนึ่งให้ความหมายเรื่องเพศแตกต่างกันไป สังคม
ไทยในอดีตมองว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่พูดไม่ได้ ปัจจุบัน เมื่อพูดเรื่อง
เพศ ด้านหนึ่งพูดถึงเรื่องนี้กันอย่างสุดโต่ง แต่อีกด้านหนึ่งเห็นว่าเรื่อง
นี้เป็นเรื่องไม่ควรพูด เกิดการวิ่งกลับไปกลับมาระหว่าง ๒ ด้าน ทำให้
ภาพที่สังคมมองกลายเป็นว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องที่คลุมเครือ สับสน

“คำว่า เพศ เมื่อก่อนเวลาใช้ภาษาอังกฤษจะเท่ากับ sex ทุก
เรื่องที่เป็นเรื่องเพศเท่ากับ sex พอพูดคำว่า sex คนไทยจึงตีความเป็น
เรื่องเพศทั้งหมด แต่ในความหมายของสตรีนิยม sex หมายถึง เพศ
สรีระ คือใครเกิดมามีอวัยวะเพศหญิงเป็น female ใครมีอวัยวะเพศชาย
เป็น male ความจริงคำว่า sex คำเดียวไม่ใช่ปัญหา แต่ที่มีปัญหา
เพราะมีคำภาษาอังกฤษอีกคำคือคำว่า gender ในภาษาไทยแปลว่า
เพศสภาพ เพศสภาวะ บทบาทของหญิง/ชาย ความเป็นหญิง/ชาย
gender จึงเป็นปัญหาสำคัญของเรื่องเพศ แต่ละวัฒนธรรมให้คุณค่า
ความเป็นหญิงหรือชายไม่เท่ากัน สมมติว่ามีห้องคลอด ๒ ห้องอยู่ติด
กัน ห้องหนึ่งทำคลอดเด็กผู้ชาย บางสังคมอาจจุดประทัดดีใจ ขณะที่ใน
ห้องคลอดติดกันได้เด็กที่มีอวัยวะเพศเป็นผู้หญิง ญาติและผู้รอคอยอาจ
จะเงยบเสียง ไม่แสดงความดีใจ ในที่นี้ sex จึงไม่ได้มีความหมายอะไร
เลย แต่สิ่งที่ทำงานตั้งแต่วันที่แรกคือ วัฒนธรรม ถ้าวัฒนธรรมบอกว่า

ผู้หญิงมีคุณค่าเป็นรองผู้ชาย พ่อแม่เมื่อเลี้ยงดูเด็กจะบอกว่าเด็กผู้หญิงควรทำตัวอย่างไร เด็กผู้ชายควรทำตัวอย่างไร เมื่อเข้าเรียน โรงเรียนจะสอนสิ่งเหล่านี้ สถาบันทางศาสนา การประกอบอาชีพ ล้วนแต่ช่วยกันบอกว่าผู้หญิงควรทำอย่างไร ผู้ชายควรทำอย่างไร สถาบันสื่อมวลชนเข้ามาผลิตซ้ำ ตอกย้ำจนชาชิน จนเข้าใจว่าการที่ผู้หญิงและผู้ชายเป็นแบบนี้เป็นเรื่องธรรมชาติ กระทั่งติดยึดว่าต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เพราะธรรมชาติกำหนดมา จริงๆ แล้ว ไม่มีเด็กผู้หญิงคนไหนเกิดมาแล้วบอกว่า 'ดิฉันเป็นผู้หญิง' แต่เมื่อเติบโตขึ้น สังคมได้ใส่ความหมายของความเป็นหญิงกับชายเข้าไป ให้อยอมรับค่านิยมเรื่องเพศของสังคม สังคมบอกว่าผู้หญิงกับผู้ชายควรเรียนรู้เรื่องเพศเมื่อไหร่ ผู้หญิงเรียนรู้เรื่องเพศน้อยกว่าผู้ชายไม่เป็นไร ตามติดมาด้วยวัฒนธรรมที่ว่าผู้หญิงเรียนรู้เรื่องเพศน้อยกว่าผู้ชายเป็นเรื่องที่ดี ลักษณะที่ผู้หญิงเป็นรองนี้เป็นเรื่องที่ปรากฏในทุกวัฒนธรรมของโลก”

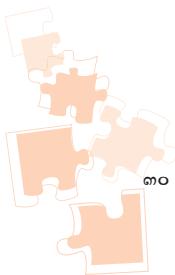
อุปสรรคสำคัญของการเรียนรู้เรื่องเพศ 'คือวัฒนธรรมในสังคมไทย'

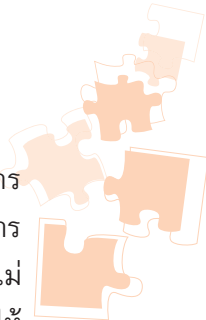
การที่สังคมไทยยอมรับการมีอำนาจเหนือกว่าในเพศชายทำให้ผู้หญิงไม่ต้องเรียนรู้เรื่องเพศ เรื่องเพศเป็นเรื่องของผู้ชาย ซึ่งเห็นได้ชัดจากสถิติในคูรักรักวัยรุ่น ผู้หญิงส่วนมากถูกกระทำทางเพศ เช่น ต้องยอมมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายเพราะกลัวผู้ชายเลิก ไม่กล้าต่อรองให้ผู้ชายสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ขณะที่วัยรุ่นชายต้องแสดงความเหนือกว่า และต้องเป็นผู้นำ “เมื่อไหร่ที่เรื่องเพศกับวัยรุ่นมาอยู่รวมกันจะเท่ากับปัญหา เป็นเรื่องทางลบตลอด ซึ่งเป็นผลจากการสื่อสารเรื่อง

เพศชายๆ กันตลอดมา” ดร.วิลาสินียกตัวอย่างให้เห็นถึงโครงสร้างของวัฒนธรรมไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้เรื่องเพศ

นอกจากนั้น วัฒนธรรมไทยยังมองเรื่องเพศว่าเป็นเรื่องไกลตัว เป็นเรื่องของคนอื่น ต่อเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในบ้านของตนเอง จึงจะถือว่าเป็นเรื่องใกล้ตัว อนุสรณ์ ติพยานนท์ สะท้อนความเห็นของตนในเรื่องนี้โดยยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เขาเคยประสบในตัวเมืองพิษณุโลก เขาเห็นเด็กวัยรุ่นอายุไม่เกิน ๑๕ ปี คบมอเตอร์ไซด์ค่วงคู่กันเข้าพักในโรงแรมหลายคู่โดยที่เจ้าของโรงแรมไม่ขอตรวจบัตรหรือแสดงอาการ ทักท้วงใดๆ เหตุที่เจ้าของโรงแรมไม่รู้สึกรู้ว่าตนมีหน้าที่รับผิดชอบ พฤติกรรมเด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้ อนุสรณ์มองว่าความเชื่อเช่นนี้เองทำให้การสื่อสารเรื่องเพศในสังคมทำได้ยาก “เพราะเรื่องเพศถูกมองว่าเป็นเรื่องของคนอื่นมากขึ้นทุกที” ยังไม่นับถึงเหตุผลที่เราได้ยินเสมอถึงค่านิยมในเรื่องการบริโภค การสะสมวัตถุ บริโภคนิยมเปิดช่องให้เกิดการค้า การเอาวัดเอาเปรียบทางเพศในรูปแบบต่างๆ มากมาย รวมทั้งการรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา และส่งผลให้เกิดการครอบงำความเชื่อทางเพศ

“การเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตก เมื่อมิชชันนารีเข้ามาในภาคเหนือ ผู้หญิงชาวเหนือที่เคยแต่งกายเปลือยอก ต้องเปลี่ยนมาแต่งกายด้วยเสื้อผ้ามิดชิด พื้นที่ส่วนตัวเริ่มถูกครอบงำด้วยพื้นที่สาธารณะ ตะวันตกยกให้เรื่องเพศเป็นหลักสูตรสาธารณสุข ความรู้เหล่านี้เป็นเรื่องของวิทยาศาสตร์ การเข้ามาของนิตยสารตะวันตกของผู้หญิงไม่ได้ให้ความรู้เรื่องเพศในบริบทของวัฒนธรรมไทย แต่เป็นเรื่องเพศจากวัฒนธรรมตะวันตก เป็นกระบวนการคิดในวัฒนธรรมตะวันตก ผู้หญิงยุคใหม่ต้องพูดเรื่องเพศ หรือ say some sex เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนได้

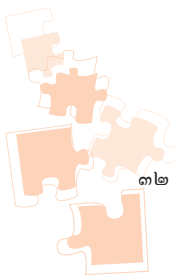

เป็นอิสระจากผู้ชาย ดูได้จากนิตยสารบนแผงหนังสือ มีแต่นิตยสารของผู้หญิง นิตยสารสำหรับผู้ชายมีไม่กี่เล่ม” แต่จากประสบการณ์การสอนหนังสือของเขา จำนวนนิตยสารผู้หญิงที่พูดเรื่องเพศกลับไม่สัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศที่มีการเรียนรู้มาในระบบ ครั้งหนึ่ง เมื่อให้นักศึกษาดูศิลปะแล้วพูดว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศอย่างไร พบว่านักศึกษามีความรู้เรื่องเพศน้อยมาก จนปีต่อมา เขาต้องสอนเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับเพศโดยตรง

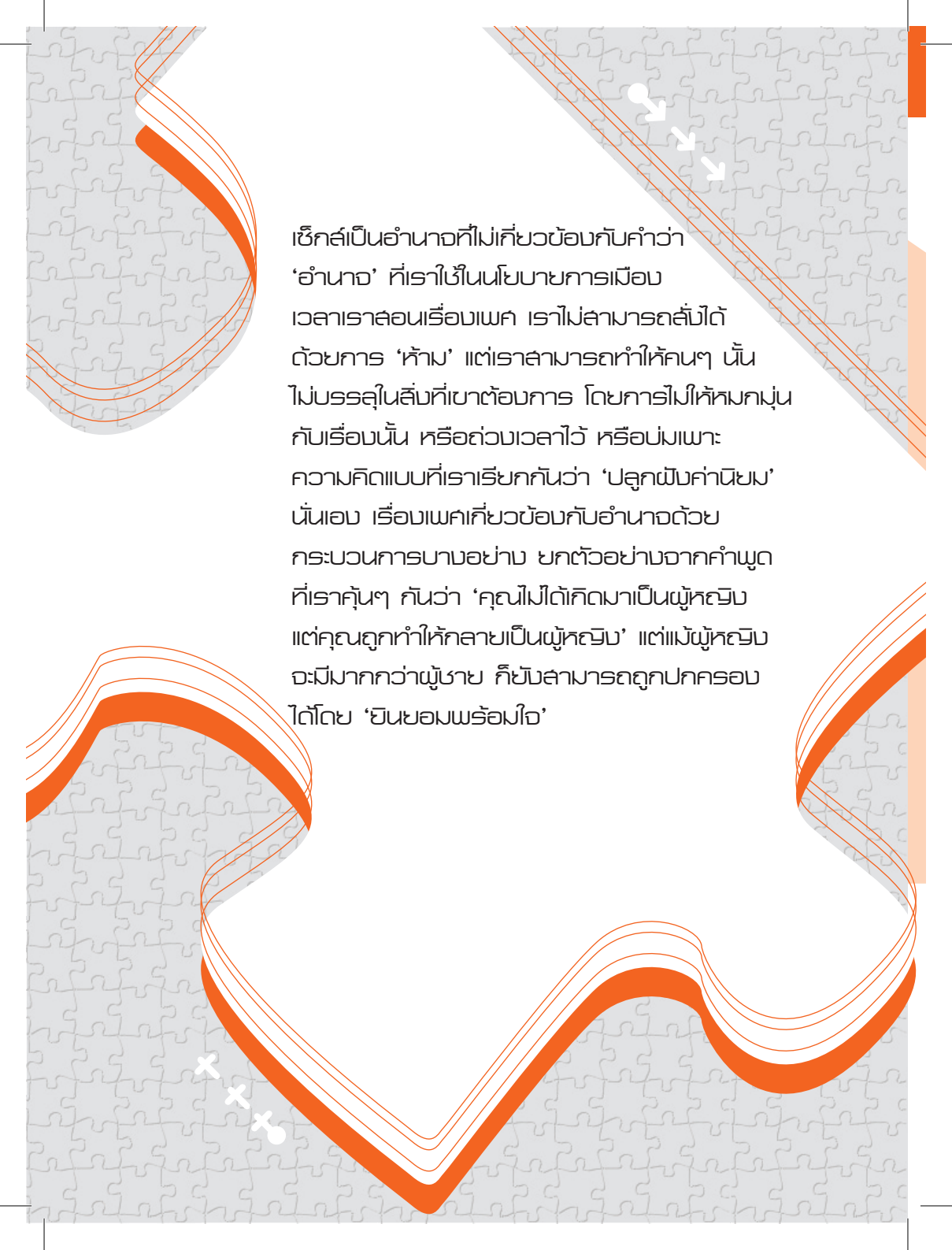
ขณะเดียวกัน วัฒนธรรมไทยก็ยังคงยึดคำสอนและถ่ายทอดความเชื่อที่ขัดแย้งกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะค่านิยม ‘รักนวลสงวนตัว’ ซึ่งแทนไท ประเสริฐกุล ตั้งคำถามว่านี่คือการโฆษณาชวนเชื่อหรือไม่ เพราะในโรงเรียนที่ตนเองสอนอยู่เป็นโรงเรียนหญิงล้วน แม้ไม่ได้มีปัญหาคอขาดบาดตาย แต่สิ่งที่น่าเศร้าคือ เด็กไม่รู้เรื่องเพศเลย ความคิดที่ว่าต้องรอแต่งงานก่อนถึงจะมีเพศสัมพันธ์ได้ จึงไม่น่าจะสมเหตุสมผล และที่สำคัญ ไม่ควรนำพฤติกรรมทางเพศมาใช้ตัดสินความดีงามของคน “เท่าที่ได้ยินมาบ่อยๆ คือ เป็นคนไทยต้องรักนวลสงวนตัว การอยู่กินก่อนแต่งผิดวัฒนธรรมไทย ในความเห็นส่วนตัวรู้สึกว่าจะไม่เห็นจะเกี่ยวกับความเป็นไทย ฟังดูเหมือนเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ ที่เมืองนอก การประเมินว่าใครเป็นนักเรียนที่ดีหรือไม่แยกเรื่องพฤติกรรมทางเพศ เช่น การชอบเพศเดียวกัน การเปลี่ยนคู่นอนทุกวันออกไป เพราะล้วนเป็นเรื่องส่วนตัว นักเรียนดีไม่ได้วัดกันที่ผลการเรียนอย่างเดียว ไม่เกี่ยวกับพฤติกรรมส่วนตัว แต่ในไทย เด็กเรียนดีถ้าไปนอนกับผู้ชายจะดูเลวไปเลย”

สร้างการสื่อสาร เปลี่ยนค่านิยม 'เพศเป็นเรื่องของทุกคน ทุกวัย'

ข้อเสนอของ ดร.วิลาสินี ต่อการสอนเพศศึกษาคือ สร้างการเรียนรู้ด้วยการพูดคุยเรื่องเพศผ่านทางวัฒนธรรม และการสื่อสารเรื่องเพศ “ถ้าเด็กพูดคุยเรื่องเพศไม่ได้ แล้วจะเลือกสื่อสารเรื่องเพศอย่างไร จะพูดเรื่องเพศกับพ่อแม่อย่างไร พูดกันเองอย่างไร รู้จักสื่อและเท่าทันสื่ออย่างไร อีกประเด็นคือ ความรุนแรงทางเพศ (Sexual Violence) เกิดขึ้นอย่างไร มีกี่แบบ และจะป้องกันอย่างไร ในค่านิยมสังคมไทย เมื่อเกิดปัญหาเรื่องเพศเป็นเรื่องเสียหน้า เลยกถูกผลักว่าเป็นเรื่องของคนอื่นตลอด จึงน่าจะมีการคิดใหม่ สร้างความหมายใหม่ว่า เพศเป็นเรื่องของทุกเพศทุกวัย เคารพในการอยู่ร่วมกัน และเลิกมองว่าเป็นเรื่องเชิงลบ เป็นเรื่องเสียหาย”

เช็กลิสต์เป็นอำนาจที่ไม่เกี่ยวข้องกับการคำว่า
'อำนาจ' ที่เราใช้ในนโยบายการเมื่อ
เวลาเราสอนเรื่องเพศ เราไม่สามารถสั่งได้
ด้วยการ 'ห้าม' แต่เราสามารถทำให้คนๆ นั้น
ไม่บรรลุในสิ่งที่เขาต้องการ โดยการไม่ให้หมกมุ่น
กับเรื่องนั้น หรือถ่วงเวลาไว้ หรือบ่มเพาะ
ความคิดแบบที่เราเรียกกันว่า 'ปลุกฝังค่านิยม'
นั่นเอง เรื่องเพศเกี่ยวข้องกับอำนาจด้วย
กระบวนการบางอย่าง ยกตัวอย่างจากคำพูด
ที่เราคุ้นๆ กันว่า 'คุณไม่ได้เกิดมาเป็นผู้หญิง
แต่คุณถูกทำให้กลายเป็นผู้หญิง' แต่แม้ผู้หญิง
จะมีมากกว่าผู้ชาย ก็ยังสามารถถูกปกครอง
ได้โดย 'ยินยอมพร้อมใจ'

การเมืองเรื่องเพศ ว่าด้วยตัวตน มนุษย์เพศหญิง

ดร. กฤติยา อาชวนิชกุล
พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์

คำว่า ‘ดูละครแล้วย้อนดูตัวเอง’ ซึ่งเป็นคำพูดติดปากคุ้นหู
ใช้ได้ดีกับละครเรื่อง ขอลืมพูด ซึ่งดัดแปลงมาจากละครดั้งเดิมของ
อเมริกัน Vagina Monologue แต่หากจะพูดให้ชัดถ้อยชัดคำ และชัด
ความขึ้น ควรบอกว่า ‘ดูละครเรื่องนี้แล้วย้อนดูลืมตัวเอง’

ตามความเห็นของ ดร. กฤติยา อาชวนิชกุล จากสถาบันวิจัย
ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ประเด็นหนึ่งที่น่าตั้งคำถามกับ
ตัวเราและสังคมคือ ทำไมตัวเราเองชอบสอนลูกหลานให้ไม่แตะต้อง

เรียบเรียงจากการเสวนาในหัวข้อ การเมืองเรื่องเพศ ว่าด้วยตัวตนมนุษย์เพศหญิง โดย
ดร.กฤติยา อาชวนิชกุล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล พิชญ์
พงษ์สวัสดิ์ อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พันธิตรา ธนะชนเลิศ
ผู้กำกับการแสดงละครเวที ขอลืมพูด ดำเนินการเสวนาโดย ภาสกร อินทุमार
นักวิชาการอิสระ การเสวนาครั้งนี้ เกิดขึ้นหลังจากการแสดงละครจบลง โดยละครเวที
และการเสวนาเป็นส่วนหนึ่งของการประชุมวิชาการหลัก โครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ
เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๘ ณ โรงแรมรามามาการ์เด็นส์

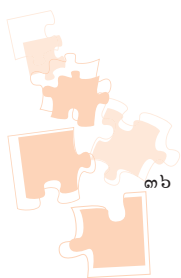
ไม่ชอบอวัยวะเพศของตน เราสามารถให้ความสนใจกับอวัยวะเพศของ
ตนเองได้มากน้อยแค่ไหน แต่ละคนเห็นอวัยวะเพศของตนเองตอนอายุ
เท่าไรกันบ้าง (กฤติยาสารภาพว่า “สำหรับดิฉันคือตอนอายุสามสิบ
กว่า”)

นอกเหนือจากการทบทวนถึงความกล้าในการก้มลงสำรวจ
อวัยวะเพศของตัวเองแล้ว ประเด็นสำคัญที่ติดมาจากการชมละครเรื่อง
นี้คือ การเห็นถึงอำนาจของภาษา เนื่องจากละครเรื่องนี้ไม่ได้ใช้ภาษา
ท่าทางอย่างไร แต่คนดูจะรู้สึกถึงความหยาบจากภาษาพูดที่ใช้ ซึ่งใน
ความเห็นของ ดร.กฤติยา คำที่ถูกเรียกชื่ออวัยวะเพศอย่างตรงไปตรง
มาและหยาบคายนั้น

“เพราะคำที่ถูกมองว่าหยาบคายนั้น มีคุณค่ากำกับอยู่ เราถูก
สอนมาว่าคำว่า ‘หี’ เป็นคำหยาบ แต่ก่อนดิฉันก็อึดอัด แต่หลังจาก
ปลดปล่อยตัวเอง ก็เลยพูดได้ เนื่องจากเราให้ความหมายของคำนี้ไป
ตามข้อเท็จจริงของมัน ไม่ได้ให้คุณค่าใดๆ ถ้าเราอึดอัดที่จะพูด เราต้อง
ถามตัวเอง ไม่ใช่แค่คำว่า ‘หี’ อย่างเดียว คำว่า ‘ควย’ ก็เช่นกัน ซึ่งใน
สังคมไทย เราสามารถทำได้ด้วยการใช้คำเรียกอวัยวะเพศชาย หรือเรียก
ให้ผู้หญิงได้ยิน ซึ่งน่าจะต้องถามกันบ้างว่าเพราะอะไร”

สำหรับ **พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์** อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สิ่งที่น่าคิดตามมาจากคำถามที่ ดร.กฤติยา
ตั้งไว้คือ ใช่หรือไม่ว่าภาษาเป็นเรื่องของอำนาจ และเช็กส์เกี่ยวข้องกับ
อำนาจและการเมือง

“เช็กส์เป็นอำนาจที่ไม่เกี่ยวข้องกับคำว่า ‘อำนาจ’ ที่เราใช้ใน
นโยบายการเมือง เวลาเราสอนเรื่องเพศ เราไม่สามารถสั่งได้ด้วยการ
‘ห้าม’ แต่เราสามารถทำให้คนๆ นั้นไม่บรรลุในสิ่งที่เขาต้องการ โดย

การไม่ให้หมกมุ่นกับเรื่องนั้น หรือถ่วงเวลาไว้ หรือบ่มเพาะความคิดแบบที่เราเรียกกันว่า ‘ปลูกฝังค่านิยม’ นั้นเอง เรื่องเพศเกี่ยวข้องกับอำนาจด้วยกระบวนการบางอย่าง ยกตัวอย่างจากคำพูดที่เราคุ้นๆ กันว่า ‘คุณไม่ได้เกิดมาเป็นผู้หญิง แต่คุณถูกทำให้กลายเป็นผู้หญิง’ แต่แม้ผู้หญิงจะมีมากกว่าผู้ชาย ก็ยังสามารถถูกปกครองได้โดย ‘ยินยอมพร้อมใจ’ เวลาเราพูดถึงเพศสัมพันธ์ เราชอบนึกถึงแต่การสอดใส่ แต่ไม่ค่อยนึกถึงเรื่องความสัมพันธ์ ผู้ชายเห็นอวัยวะเพศหญิงบ่อยก็จริง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะรู้จักอวัยวะเพศหญิง ปัจจุบัน เราจึงเห็นหม้อออกมาพูดกันมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งที่ความจริงเรื่องเพศมันไม่ใช่แค่เรื่องสุขภาพ แต่มันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเรากับคนอื่นง”

ในความเห็นของ ดร.กฤติยา อำนาจไม่ได้เกิดขึ้นมาลอยๆ แต่มีที่มาที่ไปและถูกควบคุมอยู่ในตัวเรา ดังนั้น ถึงเราจะสามารถสร้างจินตนาการจากภาษาได้ เราก็ถูกเก็บกดไว้ด้วย “ตามความคิดของเฟมินิสต์ ก็จะมีบอกว่าเป็นวิธีคิดแบบ ชายเป็นใหญ่ ถ้าเราไม่สามารถปกปิดเปลือก ถลกความคิดออกมา เราก็จะไม่มีทางเข้าใจเรื่องนี้แน่นอน ตามความคิดของดิฉัน หัวใจใหญ่ของละครเรื่องนี้คือ อำนาจในการตัดสินใจใช้เนื้อตัวร่างกายของตัวเองนั้นเป็นปัญหาใหญ่โดยเฉพาะของผู้หญิง ถ้ากะเทาะเรื่องนี้ออกไม่ได้ก็จะเป็นปัญหาต่อไป”

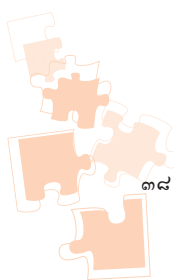
แต่พิชญ์กลับมองว่า “อำนาจที่เกี่ยวกับเพศต่างจากอำนาจอื่นๆ เพราะหาต้นตอไม่ได้ว่ามาจากใคร เนื่องจากอำนาจเหล่านี้เกิดจากทุกคนกระทำซ้ำต่อตัวเอง ในขณะที่เรากระทำนั้น ความไม่เข้าใจก็จะยังคงดำรงอยู่ การออกไปประท้วงรัฐบาลเพื่อสิทธิสตรี ลาคลดนลานขึ้นนั้นไม่ช่วยอะไรได้ ดังนั้น แม้อำนาจไม่ได้อยู่ในอากาศ แต่ผูกอยู่กับระบบทุนนิยม เป็นเรื่องของการสร้างวินัยให้อยู่ในระบบ เช่น ฌ อายุ

หนึ่ง คุณห้ามคนไม่ให้มีเซ็กส์ แต่พอถึงอายุหนึ่ง คุณบอกว่าสามารถทำอะไรได้อย่างเสรี การสอนเด็กว่า ‘ไม่’ ต่างกับการสอนให้เด็ก ‘รักนวลสงวนตัว’ ถ้าเราสอนเด็กว่า ‘ไม่ เพราะเป็นวัฒนธรรมไทย’ กับการสอนว่า ‘ไม่ เพราะเรายังไม่พร้อม เรามีอย่างอื่นที่ต้องทำ’ การห้ามสองอย่างนี้ต่างกัน ทำให้นักศึกษาถึงกลายเป็นวัตถุทางเพศ และเป็นพื้นที่ที่ต้องถูกจัดการอย่างมาก ต่างจากสาวโรงงานจบ ม.๓ ที่จะไปทำอะไรต่อก็ได้ทั้งนั้น นี่คือตัวอย่างของเรื่อง ‘ห้าม’ ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ ผมรู้สึกว่ามันต่างอะไรจากการเอาลูกไปแต่งงานกับคนตระกูลนี้ ตระกูลนั้น ฉะนั้น ผมจึงตอบไม่ได้หรอกนะเวลาถูกถามว่า ‘เด็กเอากันได้หรือเปล่า’ มันไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องวัยเจริญพันธุ์หรอก แต่เป็นเพราะเรามีโรงเรียนและเด็กที่อยู่ในโรงเรียนล้วนแต่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์ต่างหาก”

ในความเห็นของพิชญ์ แม้เราจะรู้ที่มาที่ไปของอำนาจ แต่ถ้าเราไม่เข้าใจในรายละเอียด เราก็ยังปลดปล่อยมันไม่ได้อยู่ดี “รายละเอียดเป็นเรื่องเกี่ยวกับการที่เราโค่นล้มรัฐบาลหนึ่งเพราะไม่พอใจในการปกครอง แต่รัฐบาลใหม่ที่ได้มาก็ไม่ต่างอะไร สิ่งที่ต้องเปลี่ยนคือ ความสัมพันธ์ระหว่างเรากับรัฐต่างหาก”

สำหรับข้อเสนอต่อละครเรื่อง ขอลืมพูด ในความเห็นของ ดร.กฤติยาและพิชญ์สอดคล้องกันคือ “น่าจะให้ผู้บริหารดู เพื่ออบรมเรื่องนโยบายการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา” ถึงอย่างนั้น ดร.กฤติยาก็เห็นว่าคนที่ดูละครเรื่องนี้จบ ก็คงยังไม่กล้าถามดูลืมตนเอง “เพราะเราไม่ได้อยู่คนเดียวในบ้าน เรายังต้องสัมพันธ์กับผู้อื่น”

สำหรับพิชญ์หลังจากดูละครจบแล้ว เขาพบว่าละครเรื่องนี้ต่างกับการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน แล้วก็พบว่า “วิชาสุขศึกษาในโรงเรียนเป็นวิชาที่ไม่ชวนให้เรียนเอาเสียเลย”

วัคซีนป้องกันปัญหาเรือแพค
ที่มีประสิทธิภาพคือ กาลนา
แต่จะทำอย่างไร
ที่จะสามารถนำกาลนา
มาใช้อย่างกลมกลืน
กับสับคมบัจฉรินทร์
โดยไม่ดูกลมอมว่า 'เซย์'

สามคำล่นากับ ปัญหาเรื่องเพศ

พระอาจารย์กิตติศักดิ์ กิตติโสภโณ
พิเชษฐ กาลามเกษตร
วรยุทธ ศรีวรกุล

ดูผิวเผิน เรื่องเพศกับศาสนาดูเหมือนเป็นเรื่องล่อแหลม และยืน
อยู่บนขั้วตรงข้าม แต่แท้ที่จริงแล้วเกี่ยวพันกันแนบแน่น เพราะศาสนา
สร้างครรลอง กำกับขอบเขต โอกาสทางเพศ ไปจนถึงเรื่องลีลาบนเตียง
ก่อนจะถึงคำถามที่ชวนให้หัวงันว่าต้องเลือกข้างหรือไม่ ลอง
ศึกษาดูก่อนว่าแต่ละศาสนามีเคล็ดลับอย่างไรในการช่วยทำนุบำรุง
สังคมในเรื่องเพศ

‘สามศาสนากับปัญหาเรื่องเพศ’ เป็นหนึ่งในหัวข้อเสวนาในการประชุมวิชาการ “เพศศึกษา
เพื่อเยาวชน” ครั้งที่ ๒ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานเอตส์ภาคประชาชน ณ ห้องสนามหลวง
ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ วิทยากรประกอบด้วย **พระอาจารย์กิตติศักดิ์
กิตติโสภโณ** ประธานพุทธบริษัทกลุ่มเสขิยกรรม **วรยุทธ ศรีวรกุล** คณบดีคณะปรัชญาและ
ศาสนา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และ **วรยุทธ ศรีวรกุล** อาจารย์ประจำภาควิชาศาสนา
เปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยมหิดล ดำเนินรายการโดย **ทองดี ศรีอินย์** ศึกษานิเทศก์
กรุงเทพมหานคร เขต ๓

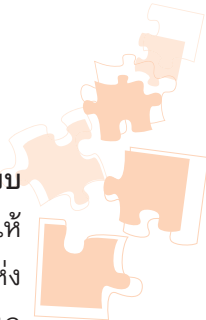

ความเกี่ยวข้องระหว่างศาสนา และ เรือเบพก

พิเชษฐ กาลามเกษตร ยกกรณีของศาสนาอิสลาม ซึ่งให้ความสำคัญกับระบบครอบครัว และต้องการให้มนุษย์มีความสุขทางเพศ ขณะเดียวกัน ก็ต้องป้องกันจากอันตรายทางเพศด้วย ศาสนาอิสลาม ระบุชัดเจนว่าเพศสัมพันธ์จะเกิดขึ้นนอกสถาบันครอบครัวไม่ได้ สถาบันครอบครัวของศาสนาอิสลามจึงศักดิ์สิทธิ์มาก ในสมัยของท่านศาสดา ค่ำสอนทุกอย่างกำหนดขึ้นเพื่อสถาบันครอบครัว

“ครั้งหนึ่งได้มีข้อถกเถียงว่าการร่วมเพศโดยสอดใส่ด้านหลังของ ภรรยาจะผิดไหม จนนำมาสู่โองการที่ว่า ‘นาของเจ้า (ภรรยา) เจ้าจะ หว่านเมล็ดข้าวบนส่วนใดของผืนนาของเจ้าก็ได้’ สรุปคือ การเข้าด้าน หลังภรรยาไม่ผิดหลักศาสนา เพราะไม่ได้ก่อให้เกิดการทำลายสถาบัน ครอบครัว หรือไปมีเพศสัมพันธ์กับสามีหรือภรรยาคนอื่น” **พิเชษฐ** เล่าถึงตำนานประกอบ และเสริมว่าศาสนานี้ถือว่าเรื่องทางเพศจะต้อง ตอบสนองเรื่องความดี ความสุขทางเพศจึงต้องเรียนรู้และมีขอบเขต ด้วยเหตุนี้ มุสลิมจึงต้องเรียนเพศศึกษาว่าขอบเขตทางเพศตาม หลักศาสนาอยู่ตรงจุดใด และสรุปว่าจากตัวอย่างนี้ชี้ให้เห็นว่าศาสนา มีบทบาทในการกำหนดกิจกรรมทางเพศของศาสนิกชนทั้งสิ้น

ด้าน **วรยุทธ ศรีวรกุล** เห็นว่าทุกกิจกรรมในชีวิตต้องมีศาสนา เข้ามาเกี่ยวข้อง และยกตัวอย่างศาสนาคริสต์ ซึ่งหลายคนกล่าวว่า เป็น ศาสนาแห่งความรัก ความรักในศาสนาคริสต์แบ่งความรักเป็นสาม ประเภท คือ ความรักแบบกามารมณ์ เช่น ความรักของชายที่รักผู้หญิง ซึ่งศาสนาคริสต์กล่าวว่าความรักแบบนี้เป็นสิ่งที่ดี เพราะเป็นสิ่งที่ พระเจ้าประทานให้ พระเจ้าให้อดัมและอีฟ เพื่อให้มีลูกหลานสืบเผ่า พันธุ์ หากแต่มนุษย์จัดการกับความรักแบบนี้ไม่เป็นจนเกิดปัญหา

ความรักแบบมิตรภาพ เช่น รักพ่อแม่ รักเพื่อน และ ความรักแบบ
สวรรค์ คือ รักแบบไม่มีเงื่อนไข เหมือนความรักของพระเยซูที่แสดงให้
เห็นขณะท่านกำลังจะถูกฆ่า กล่าวได้ว่า ศาสนาคริสต์เป็นศาสนาแห่ง
ความรัก ถ้าเราใช้ความรักอย่างเท่าทันก็น่าจะเป็นโอสภที่ช่วยดูแล
ป้องกันในเรื่องเพศให้แก่คนในสังคม

พระอาจารย์กิตติศักดิ์ กิตติโสภโณ ให้ทัศนะว่าแต่ละศาสนามีมุมมอง
ความเชื่อและหลักปฏิบัติที่แตกต่างกัน ศาสนาพุทธก็มีข้อพึง
ปฏิบัติในเรื่องเพศเช่นกัน เพราะหากมนุษย์ไม่สามารถวางท่าทีของตน
อย่างเหมาะสม ตนเองจะเป็นทุกข์และยังส่งความทุกข์ต่อให้คนอื่น รวมทั้งพัฒนาไปสู่ระดับมหภาค ซึ่งความทุกข์จะซับซ้อนมากขึ้น ในปัญหา
ทางเพศ ก็มีเรื่องให้หน้าคิดว่าทำอย่างไร เราจึงจะตระหนักรู้ในความเป็น
จริง และวางท่าทีอย่างเหมาะสม

หลักธรรมศาสนากับการดูแลศาสนิกชน ในเรื่องเพศที่ปลอดภัย

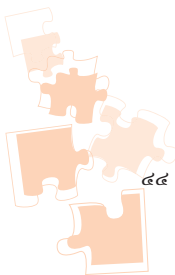
วรยุทธ์ให้ความเห็นว่า ในศาสนาคริสต์มีบุคคลอยู่สองรูปแบบ
คือ หนึ่ง นักบวช ซึ่งนักบวชในศาสนาคริสต์จะไม่มีทรัพย์สินส่วนตัว ไม่
ครอบครองทรัพย์สิน ดำรงชีวิตพรหมจรรย์ และทำหน้าที่เพื่อผู้อื่น ซึ่ง
ก็คือการเผยแผ่ศาสนา ใครมีวิถีชีวิตตามที่กล่าวมาข้างต้นก็เป็นอัน
มั่นใจได้ว่าพวกเขาไม่มีชีวิตที่เสี่ยงต่อโรคเอดส์อย่างแน่นอน และสอง
ฆราวาส ซึ่งสามารถดำรงตนให้มีความศักดิ์สิทธิ์ได้ โดยการปฏิบัติตาม
ครรลองของศาสนา นั่นคือ ห้ามผิดประเวณี คือ ห้ามผิดลูกผิดเมียผู้อื่น
ในโลกสมัยใหม่มีปัญหาเกี่ยวกับเพศมากมายเนื่องจากกระแสของโลกา-

ภิวัดน์ คำนิยมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ผู้หญิงกลับกลายเป็นฝ่ายจับผู้ชาย ทั้งที่ในอดีต ผู้ชายต้องเป็นฝ่ายจับผู้หญิง การปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องเพศผิดแปลกไปหมด ดังจะเห็นจากการที่ผู้ชายใส่ต่างหู ทั้งที่ต่างหูเคยเป็นเครื่องประดับของผู้หญิง

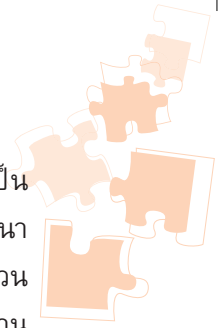
“ในปัจจุบัน พวกเราต้องตระหนักในเรื่องการป้องกันเอดส์ ซึ่งเครื่องมือป้องกันที่ดี คือ ศาสนา ไม่ใช่ถุงยางอนามัย ถุงยางอนามัย อาจมีรูรั่วได้หากเราไม่ระมัดระวัง นำมาสู่ปัญหาทางเพศได้เช่นกัน ต่างจากศาสนาที่เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ และเป็นมิติชีวิตที่อยู่ในลมหายใจของเรา การหันกลับมาหาคำนิยมดั้งเดิม และการป้องกันที่ดี ที่สุดจะต้องเชื่อมโยงกับสามสถาบัน คือ บ้าน วัดและโรงเรียน พ่อแม่ ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็ก”

พระอาจารย์กิตติศักดิ์เห็นด้วยในข้อที่ว่าวัคซิ่นป้องกันปัญหาเรื่องเพศที่มีประสิทธิภาพคือ ศาสนา แต่จะอย่างไรที่ศาสนาจะสามารถถูกนำมาใช้อย่างกลมกลืนกับสังคมปัจจุบัน โดยไม่ถูกมองว่าเชย

“ผู้ที่ทำหน้าที่นำศาสนามาเป็นวัคซิ่นป้องกันปัญหาในเรื่องเพศนี้ ไม่มีใครมีบทบาทสำคัญกว่าใคร พ่อแม่ไม่ได้สำคัญกว่าครู ครู พระ อีห่มำทำเองไม่ได้ แต่เราต้องร่วมมือกันและสร้างเครือข่ายเพื่อจะได้มีการทำงานอย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดการร่วมมือแลกเปลี่ยนการทำงานระหว่างกัน นอกจากนี้ คนในปัจจุบันต้องรู้เท่าทันสังคม พระก็ควรรู้เท่าทันสังคมไม่ใช่เพียงแต่ศึกษารรณะเพียงอย่างเดียว การเป็นคนดีโดยไม่รู้เท่าทันสังคมปัจจุบันไม่เพียงพอ ทั้งนี้ เราควรนำหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา มาสู้กับกระแสโลกาภิวัตน์”

ด้านพิเชษฐกล่าวว่าในศาสนาอิสลามมีหลักสี่ข้อ ซึ่งถือเป็น
ภูมิคุ้มกันปัญหาทางเพศตามหลักของศาสนาอิสลาม คือ หนึ่ง ศาสนา
เป็นทางเดิน ไม่ใช่ทางเลือก สอง ศาสนามีคำสอนครอบคลุมไปทุกส่วน
ของกิจกรรมในชีวิต สาม ทุกคนอยู่ภายใต้หลักคำสอนและบรรทัดฐาน
เดียวกัน และสี่ คำสอนสามารถแสดงออกมาให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม
ในการเรียนครูต้องมีสติและรอบรู้สังคม อีกทั้งมีข้อมูลมาวิพากษ์วิจารณ์
สังคมได้ และบรรยายภาศในที่เรียนต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ ครูต้องไม่โดด
เดี่ยว ต้องมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับองค์กรทางสังคมต่างๆ

หลังจากผ่านครั้งแรกไปไม่ว่าจะในรูปแบบ
บลูบลิท บบ ไม่นับตั้งตัว หรือถือเป็น
เรื่องดีของชีวิตเรื่องนี้ก็ตาม
หลายคนเริ่มรื่นรมย์และสร้างความสุขจากเพลง
ได้เรื่อยๆ แต่คนอีกจำนวนไม่น้อยยังบ่นตรึงตนเอง
ไว้กับความทรงจำของเซ็กซ์ครั้งแรก และไม่มั่นใจว่า
จะปล่อยให้ตัวเองไปอีกนานเท่าใด

เช็กส์ครั้งแรก... เรื่องที่ 'เล่ายาก' แม้ไม่เคยเปลี่ยนแปลง*

กษมา สัตยาหุรักษ์

เช็กส์เป็นเรื่องที่อยู่คู่กับชีวิต ผู้คนล้วนอยากรู้ อยากได้ยินเมื่อ
พูดเรื่องเช็กส์

แต่ครั้งถามถึง **เช็กส์ครั้งแรก** หลายคนกลับเปรยว่า 'เล่ายาก'
และหลังจากสนทนากับผู้ที่ยินยอมตอบคำถามดังกล่าวแล้ว สิ่ง
ตามมาจากทุกคนคือ

'คุยเรื่องนี้แล้ว ไร้ نرمย์ดี แต่ช่วยปิดชื่อ นามสกุลให้มิดชิดด้วยนะ'
ในฐานะผู้เขียนเรื่อง จำต้องรับคำอย่างหนักแน่น ขณะใจที่ตั้ง
คำถามว่า

'คุยเรื่อง 'ของลับ' ที่ไร ต้องถูกบอกให้เก็บเป็น 'ความลับ' ทุกที่...'

*'ผมเคยมีเพื่อนคนหนึ่งไปเที่ยวผู้หญิงครั้งแรก และใช้
เวลาส่วนใหญ่ในการสำรวจร่างกายของเพศตรงข้าม และไม่ได้
สนุกสนานกับการสอดใส่ (มากนัก... มันว่าอย่างนั้น)...'*

พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์

⇒ ⇒ ⇒

* ตีพิมพ์ครั้งแรกในวารสาร สังวาสสาระ ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒๐ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๐

* 'เพศศึกษา และเสรีภาพทางเพศ'. GM บั๊กแรก มีนาคม ๒๕๔๘.

เมื่อเอ่ยถึงเรื่องเพศสัมพันธ์ ‘ความเชื่อ’ หนึ่งในที่ฝังอยู่ในสายเลือดของมนุษย์คือ ‘เกิดเป็นชายต้องเซียวซาญในเชิงรัก’ ดังนั้น ผู้ชายจึงเชื่อว่าตนต้องเป็นฝ่ายนำพานาวารัก ให้ล่องไปจนถึงจุดหมาย

แต่ความเชื่อนี้กลับกลายเป็นอุปสรรคในการค้นหาประสบการณ์ ‘ครั้งแรก’ ของโจ และ บอย

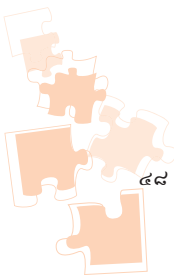
‘ผมดูหนังไปฝรั่งสามสี่เรื่อง จดจำท่าทางต่างๆ ในหนัง เพื่อจะได้นำไปใช้จริง ตามประสาคนไม่เคย ดีมีเบียร์ไปถึง ๓ ขวด ดับความกลัว พอถึงห้อง ก็จู๋โถมเธอทันที ทั้งที่เธอยังไม่ทันตั้งตัว ผมรีบถอดเสื้อ เธอออกอย่างรวดเร็ว ผมแสดงท่าทีดูต้นจนเธอตั้งตัวไม่ติด ทั้งกอดจูบ ขยำขยี้ที่หน้าอกอย่างเมามัน’

โจเล่าถึงประสบการณ์ครั้งแรก ราวกับว่าเหตุการณ์เพิ่งผ่านไปเมื่อวันวาน ทั้งที่ล่วงเลยมากกว่าสิบปีแล้ว และบอกว่าทั้งหมดที่เขาทำต่อเธอ นั้นเป็นการแสดง เพราะ ‘ผมไม่เคยมีเซ็กส์มาก่อน ผมจะ让她รู้ความจริงไม่ได้ว่าผมเป็นไก่อ่อน’

เรื่องราวในทำนองเดียวกันเกิดขึ้นกับบอย ชายหนุ่มที่เข้าสู่ประสบการณ์ครั้งแรกในวัย ๑๗ ปี ด้วยการซื้อบริการกับเพื่อน ๆ เพื่อฉลองวันสอบเสร็จของการเรียนชั้นสุดท้ายในระดับมัธยมปลายเมื่อยี่สิบกว่าปีมาแล้ว

‘ระหว่างมีเพศสัมพันธ์ ความรู้สึกคืออง เพราะไม่รู้จะทำยังไงดี ผู้หญิงคนนั้นก็ไม่เคยรู้จักมาก่อน... ก็สงสัยว่าทำไมไม่อายุเรา ไม่เหมือนในหนังสือที่อ่านเลย ต้องออกอ้อน ฉอเลาะ เล้าโลม จะถามก็กลัวว่าจะเห็นเราเป็นไก่อ่อน’

บอยสรุปฉากจบของเซ็กส์ครั้งแรก สำหรับตัวเขาว่า ‘หลังจากไม่เสร็จแล้ว รู้สึกแย่ ไม่ดี ไม่ชื่นมื่น’ ส่วนโจสารภาพว่า ‘เซ็กส์ครั้งแรก

ของผมประสบความสำเร็จล้มเหลว ชนิดเสียฟอร์มไม่เป็นท่า เพราะลีลาท่าทางของหนังเอ็กซ์ที่ผมจำมา กลับใช้ไม่ได้ในการมีเช็ทส์จริงๆ ในบางจังหวะ อวัยวะเพศกลับหดตัว ไม่สู้ขึ้นมาเฉยๆ ผมเสียหน้ามาก ทำเอาเจ้าหล่อนเสียอารมณ์อย่างหนัก กับความไม่เอาไหนในเชิงเช็ทส์ของผม'

สำหรับ เอก เด็กหนุ่มเมืองกรุงที่ต้องรอโอกาสเรียนรู้จากของจริง ด้วยการไปกับหน้าชายและเพื่อนๆ เพื่อเที่ยวอาบอบนวดถึงภาคใต้ ก็ยังอดไม่ได้ที่จะต้อง 'รักษาฟอร์ม' ในการเที่ยวครั้งแรกของเขา ครั้นเข้าไปอยู่ในห้องสองต่อสอง เขากลับเกิดกลัวการมีเช็ทส์ขึ้นมา จึงชวนพนักงานสาวให้เป็นเพื่อนคุยและดื่มเบียร์ก็พอ โดยให้เหตุผลเมื่อถูกพนักงานสาวถามว่า

'ครั้งแรกใช้ใหม่'

'เคยหลายหนแล้ว ครึ่งนี้เลยอยากแค่นั่งคุยเล่นเฉยๆ'

แต่พนักงานสาวไม่สนใจคำเชื้อเชิญของเขา และมุ่งทำงานตามหน้าที่ของเธอ 'ให้เสร็จ' เขาจึงไม่ต้องเป็นฝ่ายทำอะไร ทั้งยังได้ของฝากเป็นรอยถลอกชอกช้ำกลับไปด้วย

เอกตกท่ายการมีเช็ทส์ครั้งแรกของเขาที่เกิดขึ้นในวัย ๑๖ ปีว่าไม่ค่อยประทับใจนัก คงเป็นเพราะ 'เขาไม่ได้เป็นผู้ควบคุมเกม'

ต่างจากหญิงสาวที่เตรียมพร้อม และกล้าสื่อสารกับคนรักถึงเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยในครั้งแรกเช่น ก้อย ที่ถือว่าเช็ทส์ครั้งแรกของเธอเป็น 'เรื่องดี' เรื่องหนึ่งที่เกิดกับชีวิต

'ในความรู้สึกดีที่ว่านั้น เพราะมาจากความต้องการที่ไม่ใช่เรื่องวูบวาบแบบไม่คิดว่าจะเกิดขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามฉันอยากให้เกิดขึ้นกับคนพิเศษที่ฉันรักซึ่งทำให้ฉันวูบไหว อยากสัมผัสลึกซึ้งปนกับความตื่นเต้นอยากรู้'

แม้ลึกๆ ในใจ เธออดไม่ได้ที่จะรู้สึกผิด ทั้งที่ครั้งแรกของเธอเกิด
ในวัยที่ไม่ได้ใส่เครื่องแบบนักเรียนแล้วก็ตาม

‘รู้สึกผิดและตำหนิตัวเองว่า มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่ง เรื่องนี้
กังวลฉันมากกว่าเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร’

**‘เราสามารถแยกรักออกจากเซ็กส์ได้เด็ดขาดจริงหรือ...
เป็นไปได้ไหมที่เราเพียงต้องการมีความสัมพันธ์ทางเพศ โดยมี
ต้องรัก’^๒**

ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์

สำหรับหลายคนที่ไม่นิยมการซื้อบริการทางเพศ มักจะผ่านครั้งแรกโดยมีความรักเป็นข้ออ้างอันชอบธรรม แต่ประสบการณ์ของชายหนุ่มวัยยี่สิบกลางๆ ดูจะทำทนายและชวนให้หลายคนอาจต้องทบทวนความเชื่อที่ว่า เซ็กส์ควรเกิดมาจากความรัก หรือความรักควรมาก่อนเซ็กส์

‘จำได้ว่าตอนนั้นทัศนียังไม่ได้เป็นนายภรรยา ก็เรียนๆ เล่นๆ ไม่มีอะไรให้ต้องคิดมากกับคนที่มึนอะไรด้วยครั้งแรก ความสัมพันธ์ก็ไม่ได้เป็นแฟนหรือเพื่อน ไม่เคยตกลงกันว่าเป็นอะไร เรียกกันแค่ที่กับน้องนอนหอเขาบ้าง หรือชวนเขามาอนบ้านเราบ้าง ก่อนที่จะมีอะไรกันครั้งแรก ก็กอดจูบกันบ่อยแต่ไม่ได้มีอะไรกัน เป็นอย่างนั้นมาประมาณสองสามเดือน ความรู้สึกในตอนนั้นคือยังไม่ได้คิดอยากมีเซ็กส์อย่างจริงจัง

^๒ ‘รักหลากหลายมิติ’. S-exchange ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑๕ มกราคม - มีนาคม ๒๕๔๙.

‘ที่สุดแล้ว ก็มีอะไรกันในวันหนึ่งโดยไม่ได้ตั้งใจตัวมาก่อน ใช้วิธี
หลังข้างนอกเพื่อป้องกันห้องอย่างเดียว มีแล้วก็ไม่ได้ตกลงอะไรกัน
ความสัมพันธ์ก็เหมือนเดิม เราก็คีวิตเรา เขาก็ชีวิตเขา ไม่ได้มีการ
ผูกมัดอะไรกันมากขึ้น’

ขณะที่ชัยไม่ได้ให้ความสำคัญ และไม่ป้องกันเช็กส์ที่เกิดกับ ‘พี
น้องห้องชนกัน’ รุ่ง ชายหนุ่มอีกคนซึ่งอายุไล่เลี่ยกับชัย กลับยึดมั่นกับ
คำสอนที่หล่อหลอมเขามาว่า เช็กส์ควรเกิดก็ต่อเมื่อผ่านพิธีแต่งงาน
แต่กลายเป็นว่า ครั้งแรกของเขาเกิดขึ้นโดยไม่ทันตั้งตัว และเกิดกับคน
ที่เขาเองไม่แน่ใจนักว่าควรเรียกเธอว่า ‘คนรัก’ ได้หรือยัง

‘รู้จักกับพีคนหนึ่ง ค่อยกันได้ไม่ถึง ๑ อาทิตย์ วันหนึ่งไปเที่ยวที่
หอของพีเค้า แล้วมันดีก เลยถือโอกาสขอนอนที่ห้องพี ไม่คิดจะมีอะไร
กัน เพราะตัวเองถูกปลูกฝังมาว่า ถ้าจะมีอะไรกับใครต้องมีตอนแต่งงาน
หรือต้องรับผิดชอบ เลยไม่ยอมมีอะไรกับพีคนนี้... ก็นอนคุยกันเฉยๆ
เอาหมอนข้างมาวางกันเอาไว้ ไม่ให้ตัวติดกัน ต่างคนก็ระวังตัว

‘แต่ไม่รู้ว่ามันเกิดอะไรขึ้น เพราะคุยไปคุยมา มือไม้ก็เริ่มไม่อยู่
กับเนื้อกับตัว แล้วก็กอดจูบกันบนเตียง ที่แรกคิดว่าจะไม่สอดใส่ แต่พอ
จูบไปจูบมา เริ่มมีอาการมากขึ้น แล้วในที่สุด ก็มีแบบสอดใส่ เพราะ
ควบคุมอารมณ์ไม่อยู่จริงๆ... ยิงดีที่ได้ใช้ถุงยางอนามัย’

ขณะที่ชายหนุ่มทั้งสองไม่ทันตั้งตัวกับเช็กส์ครั้งแรกของพวกเขา
ผู้หญิงเช่นแต้ว ซึ่งสามารถ ‘หาหนึ่งไปมาดูได้หน้าตาเฉย’ และมักทำ
เอาพนักงานชายที่เฝ้าร้านเช่าวีซีดีหน้าแดงเสมอเมื่อเธอถามหา ‘มีหน้
อะไรที่ไม่ใส่เสื้อผ้าบ้าง’ มาดูตั้งแต่อยู่ ม.๔ หญิงสาวเล่าถึงการเท่าทัน
อารมณ์เพศของตน จนกระทั่งเมื่อเรียนอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา หลังจาก
ใช้เวลาใกล้ชิดกับคนรักด้วยการผ่านชั้นจับมือถือแขน โอบ กอด และ
จูบมาหลายครั้ง เธอก็ทำให้คนรักต้องตกใจเมื่อไปเที่ยวหน้าตากด้วยกัน

‘ครั้งแรกของฉันเกิดขึ้นในป่าข้างน้ำตกนั่นเอง เขาดูตกใจกับเรื่องที่เกิดขึ้น ในขณะที่ฉันต้องกอดเพื่อปลอบโยนเขาให้หายสิ้น ฉันก็ไม่เข้าใจว่าทำไมเขาถึงเป็นแบบนี้ เราไม่ได้ใช้ถุงยาง ไม่ได้ใช้อะไรสักอย่าง ตอนนั้น ฉันไม่รู้สึกรวดกั้วว ไม่กลัวเรื่องท้อง ไม่เขินอาย กลัวอย่างเดียวคือ กลัวพ่อจะสังเกตรู้ว่าฉันมีอะไรกับแฟนแล้ว’

‘กามารมณ์สัมพันธ์กับมิติอื่นๆ อีกมากทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ ศิลธรรม ปรัชญา และความสัมพันธ์ระหว่างเพศ (gender relation)’^๓

นิธิ เอียวศรีวงศ์

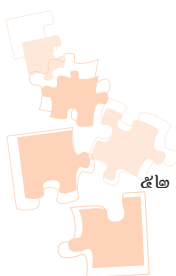
หลังจากผ่านครั้งแรกไปไม่ว่าจะในแบบขลุ่ยขลุ่ย งง ไม่ทันตั้งตัว หรือถือเป็นเรื่องดีของชีวิตเรื่องหนึ่งก็ตาม หลายคนเริ่มรื่นรมย์และสร้างความสุขจากเพศรสได้เรื่อยๆ แต่คนอีกจำนวนไม่น้อยยังคงตรึงตนเองไว้กับความทรงจำของเช็ทครั้งแรก และไม่มั่นใจว่าจะปล่อยให้คงอยู่ไปอีกนานเท่าใด

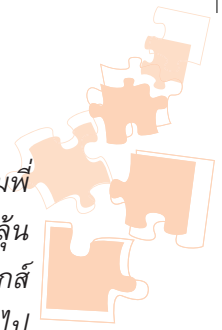
สร้อย คือหนึ่งในคนเหล่านั้น

‘ครั้งแรก เกิดกับผู้ชายที่เราเรียกว่า ความรักครั้งแรก เป็นเพื่อนของพี่ชาย สนทนากันมาก่อน และพี่เขารู้ว่าเราแอบชอบ คินั้น ต้มก้นนิดหน่อย ที่บ้านพักของเราเอง คงเป็นเพราะจิ้งหะเป็นใจ ก็สับสนเล็กน้อยว่าควรยอมหรือไม่ยอม แต่พอถูกพี่เขารุกเร้า ก็เลยตามเลย’

สร้อยเล่าย้อนถึงประสบการณ์ครั้งแรกของเธอซึ่งเกิดเมื่อ ๘ ปีที่แล้วว่า อิทธิพลสำคัญที่ทำให้เธอยอมเขา คือ ‘เราอยากให้ความบริสุทธิ์กับคนที่เรารัก’ เมื่อถามถึงผลที่ตามมา เธอโอดครวญว่า

^๓ นิธิ เอียวศรีวงศ์ ‘กามารมณ์นอกชีวิต’. มติชนสุดสัปดาห์ ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๑๓๔๒ วันที่ ๙ - ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐.

‘ยอมรับว่าครั้งแรกเจ็บมาก หลังจากนั้นก็คิดมาก กังวล ถามพี่เขาว่า จะท้องมั้ย เขาก็บอกว่าไม่แน่ใจ เพราะไม่ได้ป้องกัน ต้องลุ้นเกือบตายว่าประจำเดือนจะมามั้ย รู้สึกแย่มากตอนนั้น พอเราจะมีเซ็กส์ครั้งต่อไป ความรู้สึกตรงนั้นจะเตือนเราตลอดเวลา... เราก็บอกเขาไปตามตรงว่ารู้สึกไม่ดี’

ความรู้สึกของสร้อยคล้ายคลึงกับนก หญิงสาวที่พบกับเซ็กส์ครั้งแรกด้วยฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ ประสบการณ์ของเธอเกิดขึ้นในวันที่ยังสวมชุดนักเรียน ม.ปลาย เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา

‘เราไปด้วยกัน ๓ คน มีฉัน เพื่อน และแฟนฉัน เราฉลองวันเกิดกันอย่างสนุกสนานและฉันก็เมา และแล้วเหตุก็เกิดขึ้นอย่างไม่น่าเชื่อเมื่อตื่นขึ้นมาฉันรู้สึกเจ็บตรงอวัยวะเพศ และตกใจเมื่อตัวเองและแฟนไม่ได้ใส่เสื้อผ้าเลย ทันทีที่เขาตื่นขึ้นมา ฉันตบหน้าเขา และถามว่าทำไมทำแบบนี้ เขาบอกว่าก็เพราะรัก...’

สำหรับนก เรื่องราวในเช้าวันนั้นจบลงด้วยความกังวลใจ เพราะเธอเฝ้าแต่นับวันรอคอยให้ประจำเดือนมาเหมือนเคย แม้ฝ่ายชายจะยืนยันว่า ‘ไม่ท้องหรอก ผมป้องกัน’ ก็ตาม

ทั้งสร้อยและนกต่างเลิกรากับ ‘คนแรก’ ไปหลายปีแล้ว วันนี้ นกมีแฟนใหม่ แต่ไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์กับแฟนใหม่ เธอให้เหตุผลว่า ‘ฉันกังวลว่า ถ้าเขารู้ว่าฉันเคยผ่านมาแล้ว เขาจะรู้สึกอย่างไร’ ส่วนสร้อยเองรู้สึกว้า ‘กับคนรักต่อๆ มา ยอมรับว่าผู้ชายชอบทำให้เราคิดว่าเราต้องการแต่เซ็กส์’

ความ ‘เจ็บปวด’ จากเซ็กส์ครั้งแรก ดูจะเป็นสาเหตุหนึ่งทำให้ผู้หญิงหลายคนกังวลและติดกับดักความทรงจำ เหม่เองก็เช่นกัน

ครั้งแรกของเหม่เกิดขึ้นเมื่อครั้งเรียนอยู่ชั้น ม.ปลายกับชายคน

รักที่มีประสบการณ์มาแล้ว แม้เขาเป็นฝ่ายจัดหาอุปกรณ์ ความกังวลในเรื่องท้องและโรคจึงไม่มี แต่ถึงอย่างนั้น เมย์ก็ยังจำความรู้สึกได้แม่นยำ แม้เหตุการณ์ผ่านมากกว่า ๘ ปีแล้ว

‘รู้สึกเจ็บที่ช่องคลอดมากๆ และรู้สึกว่าไม่อยากมีอะไรกับแฟนอีกแล้ว’

ขณะที่เช็กส์ครั้งแรกทำให้ สร้อย นก และเมย์ กังวลใจจนส่งผลต่อนิยายรักของเธอในบทต่อๆ มา จี๊บ ผู้หญิงที่รู้จักกับเช็กส์ครั้งแรกในวัย ๒๑ ปี ระบายความรู้สึกว่าเธอตื่นเต้นมากกับประสบการณ์ครั้งแรก จนจำไม่ได้ว่าใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่

‘แปลกแะะ ไม่ยกกล้วยท้อง สงสัยตอนนั้นยังคิดไม่ถึง แล้วก็มัวตื่นเต้นอยู่... แต่กลัวติดโรค แล้วถ้าเป็นเอดส์ขึ้นมาล่ะ... ในที่สุด ทนกังวลต่อไปไม่ไหว เลยไปตรวจเลือดดีกว่า’

ใช้จะมีแต่หญิงสาวเท่านั้นที่ซิงภาพความกังวลเกี่ยวกับเช็กส์ไว้ในห้วงคิด ชายหนุ่มเช่นโจก็ได้รับประสบการณ์ ซึ่งทำให้เขาต้องอยู่กับความหวาดระแวงไปอีกหลายปี จากการ ‘เสียรู้’ เพราะอยากลอง

‘หลังจากคืนนั้น อีกประมาณ ๕ วันต่อมา ผมโดนเก็บเงินย่อนหลัง ๘๐๐ บาท เพราะเพื่อนคนนั้นมาบอกผมภายหลังว่ารุ่นพี่คนนี้มีอาชีพเสริมคือ ขายบริการให้กับเสียกระเป๋าหนักที่ชอบมีเช็กส์กับนักศึกษา แต่ช่วงนี้ หล่อนไม่ค่อยมีลูกค้า เลยต้องหาเงินด้วยวิธีการนี้ เท่ากับผมโดนหลอกให้เสียเงิน เงิน ๘๐๐ บาท ในสมัยนั้นถือว่าแพงมากสำหรับเด็ก ม.๖ แต่ผมจำต้องยอมจ่าย เพื่อแลกกับการไม่โดนฝ่ายปกครองเรียกไปสอบสวนหรือเชิญผู้ปกครอง

‘คืนนั้น แม้ผมจะไม่ถึงจุดสุดยอด แต่ผมก็ได้ล้วงล้ำเข้าไปภายในของเธอ หลายต่อหลายครั้ง โดยไม่ได้ป้องกันใดๆ เพราะคิดว่าเธอไม่ใช่

ผู้หญิงหากิน คงไม่ต้องป้องกัน แต่เมื่อรู้ความจริงว่าเธอขายบริการ ผมถึงกับตกใจจนหน้าซีด เสียวสันหลังวาบ กูจะติดโรคไหมนะ ซวยแล้วสิ

‘ผมเครียดมาก เครียดติดต่อกันหลายเดือน แต่ถึงอย่างไร ผมก็ไม่กล้าไปตรวจโรคจากหมอยุ่ดี แต่เมื่อเวลาผ่านไปหลายปี ร่างกายผมไม่แสดงอาการใดๆ ผมจึงคิดว่า ผมคงโชคดี ผมลองเที่ยวผู้หญิงอีก ๓ ครั้ง ความรู้สึกแทบจะไม่ต่างกันเลย ผมมีเช็ทส์ด้วยความกังวล และเครียดสุดๆ เช่นเดิม

ตั้งแต่นั้นมา ผมไม่ขอมีเช็ทส์กับผู้หญิงอื่นที่ไม่ใช่คนรักอีกเลย’

‘หากรักคือคำตอบ ระหว่างที่เรากำลังรอคำตอบนั้น เช็ทส์ทำให้เราตั้งคำถามดีๆ ได้มากมาย’

วุตตี้ อัลเลน

ผู้กำกับภาพยนตร์ฮอลลีวู้ด

หลังจากฟังหลากหลายเรื่องเล่าของเช็ทส์ครั้งแรกที่ถ่ายทอดจากความทรงจำของหลายคน ผู้เขียนตั้งคำถามกับตนเองในใจเมื่อสัมผัสถึงความรู้สึก ‘เล่ายาก’

หรือเพราะเช็ทส์ครั้งแรกสำหรับหลายคน เหมือนการทดลองทางวิทยาศาสตร์ที่ทำเพียงเพื่อสนองความอยากรู้ ขณะที่หลายคนเดินเข้าสู่เหตุการณ์โดยไม่ตั้งใจ

ใช่หรือไม่ว่า เช็ทส์ครั้งแรกนั้นเกิดได้ไม่ยาก แต่ที่เล่ายากเพราะไม่ว่าโลกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

เรื่องเล่าถึงเช็ทส์ครั้งแรก กลับไม่เคยเปลี่ยนแปลง

ผู้เขียนคนหนึ่งพยายามหาทางออก
ในช่วงแรกที่เธอตั้งท้อง
และไม่ได้ต้องการทำแท้ง
แต่ในที่สุดมันก็ไม่มีทางออกอื่น
สำหรับเธอ

ไถ่ ๑๐๑*

ณัฐยา บุญภักดี

มูลนิธิสร้างเสริมความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง

บ่อยครั้งที่ ‘ความจริง’ มีพลังอำนาจน้อยกว่า ‘ความรู้สึก’ เรื่องของผู้หญิงที่ท้าทายเป็นความจริงอีกประเภทหนึ่งที่ ‘แพ้’ ความรู้สึกของคนในสังคมตลอดมา เพราะแม้มีการรายงานผลวิจัย หรือผลสำรวจหลายครั้งหลายคราว่า ผู้หญิงที่มีปัญหาท้องโดยไม่พร้อมและยุติปัญหาด้วยการทำแท้งนั้น ส่วนใหญ่ไม่ใช่วัยรุ่นและไม่ใช่คนโสด ทว่าเป็นวัยผู้ใหญ่ที่แต่งงานหรือมีคู่อยู่กินกันฉันสามีภรรยา แต่ข้อมูลเหล่านี้ถูกเมินเพราะคนส่วนใหญ่ในสังคมเลือกที่จะเชื่อความรู้สึกของตัวเอง หรือไม่ก็เชื่อ ‘ข่าว’ ที่นำเสนอโดยสื่อหนังสือพิมพ์ ประเภท ‘...พบศพทารกถูกนำมาทิ้งในคลอง เบื้องต้นสงสัยแม่วัยรุ่นรักสนุกจนตั้งท้องแล้วทำแท้ง...’ มากกว่า

* ตีพิมพ์ครั้งแรกในวารสาร สังวาสสาร ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒๑ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๐

สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะข้อมูลจากรายงานการวิจัยนั้นไม่มีพลังกระตุ้นเร้าความสนใจของผู้อ่านได้มากเท่าพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ แต่ปัญหาที่เป็นวิกฤติของชีวิตคน และละเอียดอ่อนต่อศีลธรรมของสังคมอย่างปัญหาการทำแท้งนี้ สมควรที่เราต้องนำข้อมูลจากการศึกษาที่รอบด้าน ถัดวนมาใช้วิเคราะห์หาทางแก้กันมิใช่หรือ

คงไม่มีใครคิดว่า จะสามารถคิดอ่านป้องกันแก้ไขปัญหาการทำแท้งได้ด้วยความรู้สึก หรือข้อมูลจากหน้าหนังสือพิมพ์หรอก...จริงไหม?

กรมอนามัยเก็บข้อมูลตลอดทั้งปี ๒๕๔๒ ในโรงพยาบาลรัฐจำนวน ๗๘๗ แห่งทั่วประเทศ พบว่ามีผู้เข้ารับการรักษาตัวเพราะเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการแท้งมากถึง ๔๕,๙๙๐ คน และร้อยละ ๒๙ ของจำนวนนี้ หรือ ๑๓,๑๐๗ คน ยอมรับว่า ได้ไปทำแท้งมา

แน่นอนว่าตัวเลขนี้ต่ำกว่าความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม อดี มีข้อมูลน่าสนใจหลายอย่างในกลุ่มของผู้ทำแท้ง อาทิเช่น

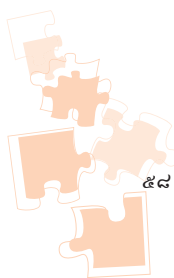
- ร้อยละ ๕๓ มีอายุมากกว่า ๒๕ ปี
- ร้อยละ ๕๗ ทำแท้งเพราะมีปัญหาทางเศรษฐกิจ
- ร้อยละ ๔๒ ทำแท้งขณะอายุครรภ์มากกว่า ๑๒ สัปดาห์
- ร้อยละ ๔๗ ใช้วิธีสอดใส่ของเหลว หรืออุปกรณ์ของแข็งเข้า

ทางช่องคลอด

- ร้อยละ ๔๐ เกิดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงคือ ติดเชื้อในกระแสเลือด อุ้งเชิงกรานอักเสบ ตกเลือดมากจนต้องให้เลือด และมดลูกทะลุ

- และมีผู้เสียชีวิต ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๑

นอกเหนือจากข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ ยังมีข้อมูลจากงานวิจัยเชิงลึกที่บันทึกประสบการณ์ของลูกผู้หญิงยามเผชิญวิกฤติที่

โดยไม่พร้อม ต่อไปนี้คือ ‘เสียงที่ไม่เคยถูกได้ยิน’ ของผู้หญิง ที่จะถูก
ถ่ายทอดสู่การรับรู้ของสาธารณะ

ท้อเมื่อไม่พร้อม...ทำไม

‘ไม่พร้อม’ เพราะถูกข่มขืน -- ‘อยากตายค่ะ แบบร้องไห้เลย
ไม่อยากเชื่อ ใครก็ไม่รู้เป็นพ่อเด็ก เขาเป็นเจ้าของร้าน หนูยังเรียน
หนังสืออยู่และหนูโดนข่มขืนด้วย หนูไม่ได้อีก ไม่ได้ผูกพันกับผู้ชายคน
นั้น และหนูก็ไม่ได้อีกเด็กคนนี้เลย’ (อายุ ๑๗ ปี หารายได้พิเศษช่วงปิด
เทอม)

‘ไม่พร้อม’ เพราะไม่ได้แต่งงาน -- ‘คิดว่าเราจะทำยังไงดีที่จะ
อยู่ในสังคมนี้ได้โดยที่สังคมยอมรับว่าเราไม่ได้แต่งงาน แล้วอยู่ๆ เรา
ท้องขึ้นมา’ (อายุ ๓๐ ปี โสด มีแฟน)

‘ไม่พร้อม’ เพราะสวนทางกับความหวังของพ่อแม่ -- ‘เหตุผล
หลักๆ คือ หนูยังไม่อยากให้แม่รู้ ยังไม่พร้อมให้แม่รู้ ยังไงก็ต้องเอา
ออก จะเจ็บจะทรมานแค่ไหนก็ต้องเอาออก ไม่รู้นะ หนูไม่อยากให้แม่
ร้องไห้ หนูสงสารเขา’ (อายุ ๑๘ ปี เพิ่งเรียนจบ กำลังหางานทำ)

‘ไม่พร้อม’ เพราะสามีทำหน้าที่บกพร่อง -- ‘พี่ว่าพี่พอแล้ว
สำหรับการนั่งเลี้ยงลูกคนเดียว พี่เหนื่อยแล้ว มันทรมาน มันเจ็บปวด
มากกับการที่เขาทิ้งเราไว้ที่หนึ่ง และเขาไปอยู่อีกที่หนึ่ง’ (อายุ ๓๕ ปี
แต่งงาน มีลูกแล้ว ๒ คน)

‘ไม่พร้อม’ เพราะตกงาน -- ‘ยังไม่อยากเอาไว้ ยังไม่พร้อม
แฟนไม่ได้ทำงาน’ (อายุ ๒๖ ปี แต่งงาน มีลูกแล้ว ๒ คน)

ทำไมไม่คุม (กำเนิด)

คนทั่วไปเข้าใจว่า การท้องเป็นเรื่องป้องกันได้ด้วยการคุมกำเนิด และวิธีคุมกำเนิดก็หาได้ไม่ยาก จึงเกิดความสงสัยว่าทำไมคู่แต่งงานจึงปล่อยให้ท้องทั้งที่ยังไม่พร้อม ในความเป็นจริง เกือบ ๔ ใน ๕ ของคู่สามีภรรยาที่มีการคุมกำเนิด แต่...

• **เลิกใช้หรือใช้ไม่ต่อเนื่อง** เพราะทนอาการข้างเคียงของยาเม็ดคุมกำเนิดและยาฉีดไม่ไหว บางคนขอร้องให้สามีใช้ถุงยางอนามัย แต่ ‘...เขาจะมีอาการปวดเสียดสีเรา คำพูดของเขามันฆ่าเราให้ตายได้แบบ...ของเขาไม่ใหญ่ ไม่ถึงใจ ไม่สะใจ ไม่เหมือนหัวเก๋า คำไหนที่มันรุนแรงเขาจะขุดคุ้ยมาว่าเรา’ (อายุ ๓๒ ปี มีสามี มีลูก ๒ คน)

• **กินยาคุมแต่ก็ยังพลาด** ‘ทุกวันนี้ก็ยังคิดไม่ออกว่ากินยาคุมทุกวันแล้วทำไมยังท้อง ก็ถามหมอ หมอบอกว่าอาจจะเป็นยาคุมปลอมหรือไม่ก็หมดอายุ’ (อายุ ๓๐ ปี มีสามี มีลูก ๑ คน)

• **ทำหมันแล้ว ใส่ห่วงอนามัยแล้ว แต่ยังมีพลาด** เป็นกรณีที่พบอยู่เนืองๆ

• **ใช้วิธีคุมกำเนิดไม่ถูกต้อง หรือใช้วิธีที่มีโอกาสล้มเหลวสูง** โดยมากมักเป็นคู่ที่ไม่ได้อยู่ด้วยกันทุกวัน เช่น ใช้วิธีหลังนอกช่องคลอด หนีระยะปลอดภัย หรือใช้ยาคุมฉุกเฉินผิดวิธี

มีบางคู่ที่ไม่ใช้วิธีคุมกำเนิดเลย เพราะฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีสุขภาพไม่ดี จึงคิดเอาเองว่าคงท้องยาก และที่พบบ่อยอีกสาเหตุหนึ่งคือ ฝ่ายชายไม่ยอมให้ฝ่ายหญิงคุมกำเนิดและตัวเองก็ไม่ยอมคุม เรียกว่าเป็นปัญหาความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการมีเพศสัมพันธ์

สำหรับวัยรุ่นและคนโสด ข้อสงสัยของสังคมมักรุนแรงขึ้น เช่น เป็นพวกใจแตก ไม่รักนวลข ถ้ารักสนุกทำไมจึงไม่หาทางป้องกัน? แต่

ความจริงที่ถูกค้นพบจากงานวิจัยเผยให้เราเห็นว่า การใช้หรือไม่ใช้วิธีคุมกำเนิดของกลุ่มที่เป็นโสด มีส่วนเกี่ยวข้องมากกับความรู้หรือความไม่รู้อ ความสามารถในการ ‘เข้าถึง’ บริการคุมกำเนิด และบรรทัดฐานทางสังคมที่มีต่อเรื่องเพศของผู้หญิงโสด

● **ไม่ได้คุมเพราะเป็นความสัมพันธ์ทางเพศครั้งแรก และไม่รู้จักตัวล่วงหน้า** -- ‘ตอนนั้นก็ไปเที่ยวกันแบบเด็กๆ ไม่ได้คิดล่วงหน้าว่าจะมีอะไร ก็คิดว่าเรารักกันประสาเด็กๆ แล้วก็เลยเถิดไป ไม่ได้คิดอะไรเลย’ (อายุ ๒๕ ปี แต่งงาน มีลูก ๓ คน)

● **‘รู้จัก’ วิธีคุม แต่รู้แบบไม่ครบ** -- ‘เคยดูหนังเรื่อง ‘เสียชีวิต’ ครูพาเด็กชั้นประถมไปดู หนูจำได้ ก็เอามาใช้’ (อายุ ๑๖ ปี เรียนหนังสือ) น้องคนนี้ก็กินยาเม็ดคุมกำเนิดเม็ดแรกในวันที่มีเพศสัมพันธ์ ซึ่งยังไม่สามารถออกฤทธิ์ป้องกันการท้องได้ ต้องกินล่วงหน้าอย่างน้อย ๑ รอบเดือนจึงจะได้ผล

● **มีมายาคติเรื่องการคุมกำเนิด** -- ‘...ตอนนั้นคิดว่าการคุมกำเนิดเป็นของคนที่แต่งงานแล้วก็เลยไม่ได้คุม ...แบบเรายังไม่แต่งงานก็ไม่กล้าคุม ไม่กล้าไปหาหมอ ไม่กล้าเลย’ มุมมองแบบนี้ทำให้บางคนไม่ใส่ใจหาความรู้เลยด้วยซ้ำ ‘(ครู)ก็สอน(เรื่องการคุมกำเนิด)นะ แต่พูดตรงๆ ไม่ค่อยใส่ใจมากเท่าไร เพราะไม่คิดว่ามันจะเกิดขึ้นกับเรา’ (อายุ ๑๙ ปี เรียนหนังสือ)

● **กลัวคนรอบข้างสังเกตเห็น และรู้ว่ามียาคุมร่วมกับแฟนแล้ว** เป็นอุปสรรคของการคุมกำเนิดที่พบบ่อยที่สุดในกลุ่มผู้หญิงโสดที่มีปัญหาท้องเมื่อไม่พร้อม ‘ไม่เคยใช้ถุงยาง ไม่เคยใช้ยาคุมอะไรเลย เคยได้ยินเรื่องยาคุมชั่วคราวแต่อายุ ไม่กล้าเข้าไปซื้อ... แฟนเขาซื้อมาให้กินบอกว่ามียาคุมชั่วคราว’ (อายุ ๒๘ ปี โสด มีคู่) อีกคนบอกว่า

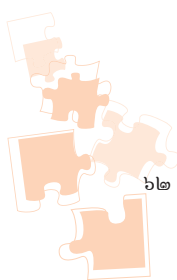
‘หนูกลัวคน...ถ้าเขา(แฟน)ไปซื้อ เพื่อนเขาก็ต้องรู้ หรือที่ร้านขายของก็ต้องรู้ เขาต้องคิด มันยังงไม่รู้อ’ (อายุ ๒๗ ปี โสัด เจอกับแฟนเดือนละหนึ่งสัปดาห์) ‘ไม่เคยคิดจะซื้อยากิน กลัวแม่กับพ่อจับได้ ถ้าพกแล้วเดี๋ยวเขาถาม’ (อายุ ๒๔ ปี โสัดมีแฟน)

● **ความสัมพันธ์เชิงอำนาจในเพศสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก** ยังคงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงควบคุมความปลอดภัยเรื่องเพศให้ตัวเองได้น้อยมาก หรือแทบไม่ได้เลย ผู้ชายบางคนไม่ยอมเป็นคนไปซื้อยาคุมหรือถุงยาง หรือไม่ยอมให้ผู้หญิงคุมกำเนิดเพราะกลัวเธอจะอ้วน และบางคนพยายามใช้ลูกเล่นต่างๆ นานา เพื่อให้ผู้หญิงยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย ‘หนูบอกว่าอย่านอนเลยนะ เขาก็...น่า... จะเอาออกข้างนอก หนูก็บอกไม่ แล้วก็จะกลายเป็นปัญหาทะเลาะกันด้วย นี่คือที่หนูฝังใจมาหลายๆ ครั้ง ในบางครั้งก็หนูปฏิเสธ เขาก็น่าจะฟังหนูบ้าง เขาไม่ฟัง (ร้องไห้) นี่แหละคือข้อนี้ที่หนูเกลียดเขา ...อะไรก็จะต้องนอนให้ได้ บางทีไม่ได้นอนก็หงุดหงิดใส่’ (อายุ ๒๖ ปี อยู่ด้วยกันกับคู่)

รู้สึกอย่างไร คิดอะไร เมื่อรู้ว่าท้องโดยไม่ตั้งใจ

ผู้หญิงที่เคยมีประสบการณ์ทำนองนี้จะรู้สึกคล้ายๆ กัน เริ่มต้นจากตกใจ กังวลใจ กลัว ความรู้สึกทั้งหมดนี้จะกลั่นตัวเป็นความหนักใจ ไม่สบายใจ หลายคนถึงกับอยากฆ่าตัวตาย แต่สถานการณ์ในชีวิตที่แตกต่างกัน มีผลให้ความรู้สึกเหล่านี้มีมาก มีน้อย แตกต่างกันไปด้วย

ผู้หญิงต่างวัยกัน สถานภาพสมรสต่างกัน เพิ่งได้งานทำหรือว่ายังเรียนอยู่ ตกงาน หรือมีปัญหาสุขภาพ ฝ่ายชายเผชิญปัญหาด้วยกัน

หรือไม่ เข้ามาช่วยรับผิดชอบแค่ไหน มีฐานะการเงินพร้อมที่จะเลี้ยงดู อีกชีวิตหนึ่งได้หรือไม่ ที่สำคัญที่สุดคือ คนรอบข้างมองเรื่องนี้อย่างไร

สถานการณ์ทั้งหมดในชีวิตขณะนั้น บวกกับท่าทีของคนรอบข้าง และความคาดหวังของคนรอบข้างที่มีต่อตัวผู้หญิงเอง จะมีส่วนใน กระบวนการตัดสินใจของผู้หญิงว่าจะหาทางออกอย่างไร...

‘เราคิดว่าเราต้องเอาออก... เพราะว่าถ้าเกิดพ่อแม่เรารู้ เราไม่ได้เรียน อยากเรียนนะคะ และก็กลัวพ่อแม่รู้ และพอท้องขึ้นมาเนะ อายุ เขาอย่างนี้ ท้องตอนเรียนอะไรอย่างนี้ เป็นระเบียบของโรงเรียน เขาบอกว่า ปวส.แต่งงานแล้วมาเรียนได้ แต่ ปวช. ไม่แน่ใจนะ แต่บางคน บอกว่ามีลูกแล้วเรียนไม่ได้ ...ที่สหฯ (ชื่อโรงเรียน) เขามีรอบค่า ปวช. เขามีลูกได้ เขามีแบบ...หยุดคลอดลูกแล้วมาเรียน’ (อายุ ๑๗ ปี เรียนหนังสือ)

‘ไปบอกครู บอกเลยว่าจะทำแท้ง แต่เขาไม่ให้ทำ เพราะว่าเด็ก มันหลายเดือนแล้ว ...คนข้างบ้านก็บอกไม่ต้องเอาออก ถ้าคลอดมาก็ให้คนอื่นไป แต่เราก็ไม่กล้าเพราะเสียการเรียน อนาคตก็อยู่ไกล แล้วยังเป็นเด็กวัยรุ่น’ (อายุ ๑๔ ปี เรียนหนังสือ)

การหาทางออก--หนทางที่ไม่เคยง่าย

เมื่อแน่ใจแล้วว่าท้อง สิ่งที่ผู้หญิงต้องการมากที่สุด คือการได้ปรึกษาหารือกับใครสักคนที่ไว้ใจได้ เก็บความลับได้ ‘รับได้’ และมีข้อมูล เพราะผู้หญิงต้องการรู้ว่า :

- ถ้าจะทำแท้ง จะไปทำที่ไหน ทำอย่างไร จะปลอดภัยหรือไม่ ราคาเท่าไร

- ถ้าจะไม่ทำแท้ง จะดำเนินชีวิตต่อไปอย่างไร จะมีที่พักชั่วคราวไหมถ้าไม่สามารถอุ้มท้องอยู่ที่บ้านเดิมได้
  - จะหาค่าทำคลอด ค่าเลี้ยงเด็ก และค่าใช้จ่ายในช่วงที่ต้องเลี้ยงลูกอ่อนจากที่ไหน
  - ถ้าไม่พร้อมเลี้ยงลูกเองแล้วจะทำอย่างไร ฝากเลี้ยงไว้ก่อนได้ไหม หรือจะยกให้คนที่อยากมีลูกจะได้หรือเปล่า
- ข้อมูลเหล่านี้จะมีผลอย่างมากต่อการตัดสินใจของผู้หญิง เพราะช่วยให้ผู้หญิงรู้ว่าทางออกมีอะไรบ้าง และทางไหนที่สอดคล้องกับชีวิตของตน

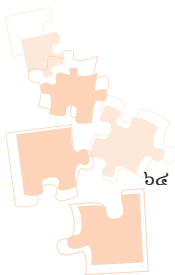
ข้อมูลและความเข้าใจ--หัวใจของการช่วยเหลือ

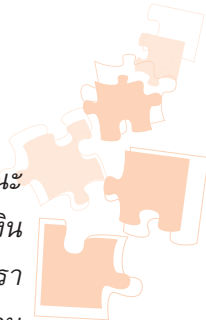
ผู้หญิงคนหนึ่งพยายามหาทางออกในช่วงแรกที่เราตั้งท้อง และไม่ได้ต้องการทำแท้ง แต่ในที่สุดมันก็ไม่มีทางออกอื่นสำหรับเธอ

เธอตัดสินใจทำแท้งด้วยตัวเองเมื่ออายุครรภ์ได้เกือบ ๕ เดือน เธอตกเลือดอย่างหนัก ถูกห้ามส่งโรงพยาบาล และได้รู้จักพยาบาลว่ามีบ้านพักฉุกเฉินให้ผู้หญิงท้องได้อาศัยอยู่จนกว่าจะคลอดและดูแลเรื่องลูกให้ด้วยในกรณีที่ไม่พร้อมเลี้ยงเอง

‘ถ้าหนูเจอพี่พยาบาลคนนี้ก่อน หนูก็ไม่ต้องเสียใจอย่างนี้ เพราะจริงๆ หนูอยากเอาไว้ตั้งแต่ที่แรก แต่มันคิดไม่ออก ไม่รู้จะเอาไว้ได้ยังไง’ (อายุ ๑๙ ปี เรียนหนังสือ)

บางครั้ง...ถ้าคนรอบข้างให้ความเข้าใจ และระดับประคองทางออกก็อาจเปลี่ยนจากการทำแท้งมาเป็นการอุ้มท้องต่อไป

‘ตอนนั้นก็คิดแต่ว่า เราจะเลี้ยงลูกไหวหรือ เราตัวคนเดียววะ ไหนจะค่ากิน ค่าอยู่ เขาโตขึ้นก็ต้องเข้าโรงเรียน สารพัดที่ต้องการเงิน มาใช้จ่าย แต่พอกลับไปบ้าน จากที่เราเคยคิดว่าเขาคงไม่เข้าใจเรา กลับเป็นว่าเขาเอาใจใส่ดูแล ทำให้เรามั่นใจว่า เขาคงไม่ปล่อยให้หลาน ให้ลูกเขาลำบากหรอก’ (อายุ ๒๑ ปี เพิ่งเรียนจบ โสด)

แต่ในหลายกรณี ผู้หญิงตัดสินใจค่อนข้างเด็ดเดี่ยวว่า ‘จะเลือก การทำแท้ง’ ซึ่งมักเป็นผู้ที่อยู่ในสถานการณ์ถูกข่มขืน มีปัญหาสุขภาพ ร้ายแรง หรือไม่ต้องการเลิกเรียนกลางคัน แบบนี้... แม้ว่าจะมีทางเลือกอื่นในความเห็นของ ‘คนที่รู้ปัญหา’ แต่ ‘คนในปัญหา’ จะต้องใช้ชีวิตที่หลีกเลี่ยงกับเส้นทางที่เลือก... การได้ตัดสินใจเองจึงสะท้อนถึงความ รับผิดชอบในความหมายของเธอ ‘คิดว่ามันไม่ดีหรอกค่ะ ฆ่าลูกมันเป็น บาป แต่คิดว่าความจำเป็นมันบังคับ ถ้าเกิดมาเกิดเป็นคน มันจะยิ่ง บาปมากกว่านี้มากมายใช่ไหมคะ จะยิ่งบาปมากกว่าที่เราฆ่าตอนเล็กๆ ไซ้ไหม... มันต้องจำเป็นจริงๆ (ร้องไห้)’

หากบังเอิญคุณเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับ ความไว้วางใจจากใครสักคนที่มี ปัญหาท้องเมื่อไม่พร้อม หรือแม้ว่าคุณบังเอิญได้รับรู้ปัญหา

เราหวังว่าข้อมูลของ ‘แท้ง ๑๐๑’ ที่นำเสนอมานี้ จะช่วยให้คุณ ‘ยืนเคียงข้าง’ ผู้หญิงคนนั้น เพื่อให้ข้อมูลและความเข้าใจ ไม่ว่า ทางออกสุดท้ายที่ ‘เธอ’ เลือกจะ ‘โดนใจ’ คุณหรือไม่ก็ตาม

หญิงรักหญิงไม่น้อย
ที่ค้นพบตนเองตอนอายุมากแล้ว
อายุถึง ๖๐ ก็ยังมี
แล้วคนที่ค้นพบตนเอง
ว่าเป็นหญิงรักหญิง
มักจะเข้าใจว่าที่เกย์ค้นพบตัวเอง
ส่วนเรื่องสาเหตุนั้น เลิกหาดีกว่า

เลิกถามหาสาเหตุทุกชนิดดีกว่า เพราะมันเป็น ‘เรื่องธรรมดาของเรา’

พ.ญ.อัมพร เบญจพลพิทักษ์
ฉันทลักษณ์ รักษาอยู่
เดชาวุฒิ ฉันทากะโร
วิทยา แสงอรุณ

‘เรื่องธรรมดาของเรา’ เกิดจากการเห็นว่าแนวคิดที่แบ่งโลกนี้แค่เพศชายและเพศหญิงเป็นเพียงการแบ่งทางกายภาพ ทว่า เมื่อสำรวจเข้าไปในทุกสังคมจะพบว่าความเป็นเพศมีความแตกต่างและหลากหลาย ขึ้นกับอัตลักษณ์ทางเพศและความพึงพอใจในการเลือกมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งเกิดขึ้นกับคนทุกเพศ เป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์ ซึ่งในเรื่องนี้ **ฉันทลักษณ์ รักษาอยู่** กล่าวว่า ถ้าแบ่งเรื่องเพศตามสรีระก็คงแบ่งได้เป็นเพศหญิง เพศชาย และเพศที่เรียกว่า intersex คือเกิดมาแล้วมีอวัยวะเพศทั้งสองเพศ แต่ในเรื่องของความพึงพอใจทางเพศนั้นมีความหลากหลายจนยากจะแบ่งให้เป็นหมวดหมู่

เรียบเรียงจากงานสัปดาห์เสวนา ครั้งที่ ๓: เรื่องธรรมดาของเรา ซึ่งมีผู้ร่วมเสวนาคือ **วิทยา แสงอรุณ** เกย์ที่เคยผ่านความรู้สึกต้องปิดบังตัวเอง **ฉันทลักษณ์ รักษาอยู่** สมาชิกกลุ่มสะพานซึ่งเป็นองค์กรที่ทำงานด้านหญิงรักหญิง **เดชาวุฒิ ฉันทากะโร** เกย์ที่มีความสุขและรับมือกับปัญหาอุปสรรคได้อย่างดี และ **พ.ญ.อัมพร เบญจพลพิทักษ์** ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิตเขต ๑๓ กรมสุขภาพจิต โดยมี **พงศ์นรินทร์ อุลิต** ดำเนินรายการ, งานเสวนาครั้งนี้จัดขึ้นเมื่อวันพุธที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๘ ที่โรงพยาบาลนทร์ The House Rama - RCA

เดชาวุฒิ ฉันทากะโร เห็นคล้ายตามว่า เพศสัมพันธ์เป็นความพึงพอใจของแต่ละคน มีความหลากหลายไม่ต่างจากการเลือกกินอาหาร เช่น บางคนชอบกินข้าวแกง แต่บางคนชอบกินก๋วยเตี๋ยว บางคนก็ชอบกะเทยที่แปลงเพศแล้ว แต่บางคนพึงใจที่จะมีเพศสัมพันธ์กับกะเทยที่ยังไม่ได้แปลงเพศ แม้กระทั่งผู้หญิงบางคนก็อาจจะชอบเกย์หรือกะเทยก็ได้

“เวลาพูดเรื่องเพศ เรามักมีภาพในหัวที่เป็นก้อนๆ ชายก้อนหนึ่ง หญิงก้อนหนึ่ง แล้วถ้าเป็นเกย์ กะเทย ก็จะจัดว่าเป็นส่วนย่อยของผู้ชาย ส่วนทอม ดี ก็เป็นส่วนย่อยของผู้หญิง ซึ่งมองแบบนี้เพศที่ถูกจัดอยู่เป็นส่วนย่อยก็มักถูกมองว่าไม่สำคัญ ทำไมเราไม่มองไปเลยว่า กะเทยเป็นอีกก้อนหนึ่ง มีอัตลักษณ์เป็นของตัวเอง” นั่นคือคำพูดของวิทยา แสงอรุณ ซึ่งเห็นว่าข้อสำคัญคือ อย่าไปนิยามตัวเขาให้เขานิยามตัวเองดีกว่า ขณะที่บางคนอาจยังไม่รู้ก็ได้ว่าตนเองเป็นอะไร

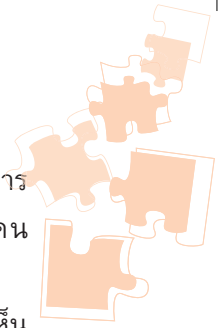
และแน่นอน เมื่อพูดเรื่องเพศ ย่อมหนีไม่พ้นการตั้งคำถามว่า เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ผิดปกติไหม ซึ่ง พ.ญ. อัมพร เบญจพลพิทักษ์ ยืนยันว่าคนที่รู้จักความเป็นปัจเจกของตัวเอง ถือว่าเป็นปกติทั้งนั้น

รักเพศเดียวกันมาจากไหน

“ความเป็นกะเทยไม่ได้แพร่พันธุ์เหมือนไวรัส แต่คนชอบบอกว่าห้ามกะเทยออกโทรทัศน์เพราะจะเกิดการเลียนแบบ แต่ฉันเป็นกะเทยมาตั้งแต่ที่บ้านไม่มีโทรทัศน์ แล้วฉันไปติดมาจากใคร ในเมื่อเป็นปัจเจกกะเทยในหมู่บ้าน มันไม่ใช่เพราะอย่างนั้นเพราะอย่างนี้ถึงมาเป็นกะเทย

มันไม่มีอะไรทั้งนั้น แต่เพราะกูจะเป็น” เดชาวุฒิกกล่าวเมื่อถูกถามถึงการ
ลอกเลียนแบบและความอยากเป็นกะเทยของเยาวชนที่หลายคน
เป็นห่วง จนมีแนวคิดที่ควรห้ามนักแสดงที่มีบทบาทเหล่านี้ออกทีวี

ในขณะที่คนทำงานด้านคนรักรักเพศเดียวกันอย่างฉันทลักษณ์เห็น
ว่า ไม่เกิดประโยชน์ที่จะตั้งคำถามถึงสาเหตุของการรักรักเพศเดียวกัน
“หญิงรักหญิงไม่น้อยที่ค้นพบตนเองตอนอายุมากแล้ว อายุถึง ๖๐ ก็ยัง
มี แล้วคนที่ค้นพบตนเองว่าเป็นหญิงรักหญิงมักจะซ้ากว่าที่เกย์ค้นพบ
ตัวเอง ส่วนเรื่องสาเหตุนั้น เลิกหาดีกว่า”

เพศไหนก็นิสัยเหมือนกัน

ในความรู้สึกของผู้ชายที่ชอบผู้หญิง มักมีความรู้สึกหวาดผวากลุ่มชายรักชายจนเกิดอคติว่าเกย์และกะเทยชอบประรานทางเพศ

วิทยาเปิดมุมมองออกมาอีกด้านหนึ่งว่า แท้จริงแล้วก็ไม่ต่างจากเวลาที่ผู้ชายไปประรานผู้หญิง แต่เป็นเพราะผู้ชายในสังคมไม่เคยชินกับการเป็นฝ่ายถูกยอหรือแซว พอเป็นฝ่ายโดนบ้างนิดหน่อย ก็เป็นไปได้ที่จะรู้สึกว่าเป็นฝ่ายถูกกระทำ ทั้งที่ความจริงมันไม่ได้ต่างกัน

เมื่อไรเรียก 'เสียตัว'

พ.ญ. อัมพรยกคำถามที่วัยรุ่นชอบถามว่า ถ้าหนูมีเซ็กซ์กับผู้หญิงด้วยกันแล้ว เมื่อไรถึงเรียกว่าเสียตัว ซึ่งเรื่องนี้หากยึดตามตำรากฎหมายก็จะไม่เจอคำตอบ เพราะในทางกฎหมายนั้น วัตถุประสงค์จากการสอดใส่และมีเลือดพรหมจรรย์ ซึ่งมันไม่ใช่การได้

หรือเสีย เพราะขึ้นอยู่กับความชอบ บางคนก็ใช้อวัยวะเสียดสีกัน บางคนก็ใช้วิธีกอดจูบลูบลำ

แต่คำถามเช่นนี้สะท้อนว่า ไม่ว่าจะชอบเพศใดแบบใด จะพยายามวิ่งหนีกรอบแค่ไหน แต่ค่านิยมยังคงคล้ายเดิม เพราะพอถามกลับไปว่า จะถามเรื่อง ‘เสียตัวให้เขาหรือยัง’ ไปทำไม คำตอบที่ได้ก็คือ ถ้าเสียแล้ว หนูก็เป็นของเขา มันจะเกิดความจงรักภักดี ตกเป็นเบี้ยล่าง เช่นถ้าคนที่ถามคือดี ถ้าเสียแล้ว ก็จะถือว่าตกเป็นของเขาแล้ว และจะได้คิดว่าจะมีสิทธิหึงหวงเขาได้มากน้อยแค่ไหน ส่วนถ้าเป็นกรณีของทอมที่ได้เสียกันแล้วก็จะเกิดการปกป้องว่าคนนี้เป็นของฉัน

คำเรียกขานคนรักเพศเดียวกัน

ในสังคมที่คนนิยมการนิยามจัดกลุ่มแบ่งหมวดหมู่นั้น มักมีคำถามต่อการเรียกขานว่าจะแบ่งประเภทคนรักเพศเดียวกันออกเป็นอะไรแล้วจะตั้งชื่อว่าอะไรนั้น ฉันทักษณกุลกล่าวว่าการไม่ต้องการให้เรียกว่า ‘รักร่วมเพศ’ เพราะมันทำให้เห็นว่าชีวิตมีแต่เรื่องการร่วมเพศกัน ต่อมาจึงมีคำว่า ‘รักเพศเดียวกัน’ แต่ก็เกิดประเด็นขึ้นมาว่า บางคนอยากมีความสัมพันธ์แต่ไม่ได้รับรัก จึงมีอีกคำเรียกว่า ‘แอลจีบีที’ (L-Lesbian หญิงรักหญิง, G-Gay ชายรักชาย, B-Bi-Sexual มีเซ็กส์กับทั้งสองเพศ, T-Transgender ผู้ที่แปลงเพศ)

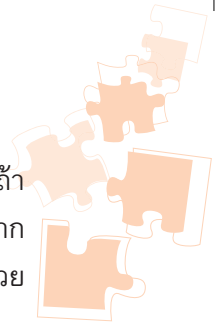
วิทยาเห็นว่าจะใช้คำว่าสีม่วง สีรุ้ง ก็เข้าใจได้ แต่คำที่ฟังแล้ว ‘เชิงอารมณ์สุดๆ’ คือคำว่า ‘เบี่ยงเบนทางเพศ’ เพราะคนที่ใช้คำนี้เพื่อบอกว่าสิ่งที่เราทำเป็นการฝืนธรรมชาติ แต่นี่คือธรรมชาติของเรา

“อยากเรียกอะไรก็เรียก มันเป็นแค่ชื่อ จะเรียกว่ากะเทยก็ได้ ถ้า
คำว่า ‘กะเทย’ มันเข้าใจได้ว่าหมายถึงรูปลักษณ์ที่เราเป็นอยู่ แต่อยาก
ให้เรียกด้วยน้ำเสียงที่ปกติ ด้วยรูปประโยคที่ธรรมดา อย่าต่อท้ายด้วย
คำว่าวิปริตทางเพศ มากมากในกาม” เดชาวุฒิกกล่าว

ไม่ว่าจะใช้คำเรียกขานว่าอย่างไร แต่เรื่องสำคัญคือ “อยากให้
เปิดใจ รับฟัง ถ้าไม่เข้าใจก็ถามได้ สำหรับคนที่เป็นพ่อแม่ก็อยากให้
เข้าใจว่า สิ่งที่พวกเขาเข้ามาไม่ใช่ทั้งหมด แต่ต้องเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน”
วิทยากล่าวในตอนท้าย

ทั้งนี้ เรื่องความคาดหวังในการยอมรับและเข้าใจนั้น คนที่เป็น
แอลจีบีทีไม่ได้ต้องการการยอมรับเป็นพิเศษ แต่ต้องการการยอมรับ
อย่างธรรมดา เท่ากับที่คนทุกคนพึงได้รับ

เพราะว่า ความดีความเลว ไม่ได้อยู่ที่รสนิยมทางเพศ

วรรณกรรมทำให้คนเห็นเรื่องเพศที่ลึก
มีการอธิบายเรื่องราว มีบริบท
เบื้องหลัง รายละเอียดต่างๆ
ไม่ใช่แค่ปรากฏการณ์
คนที่อ่านวรรณกรรม
จะไม่พิพากษาคนบ้างๆ
แต่พิจารณาว่ามนุษย์แต่ละคน
กำลังเผชิญกับอะไร
มีเหตุอย่างไรให้ทำเช่นนั้น

เรื่องเพศ ในวรรณกรรม

ศักดิ์สิทธิ์ มีสมสืบ

ชมัษฎพร แสงกระจ่าง

บินหลา สันกาลาคีรี

“คนส่วนใหญ่มองเรื่องเพศแค่ส่วนเดียวว่าน่ากลัว และรุนแรง เพราะในข่าวหรือสื่อต่างพูดถึงเรื่องเพศในแง่มุมมองของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แต่วรรณกรรมทำให้คนเห็นเรื่องเพศที่ลึก มีการอธิบายเรื่องราว มีบริบท เบื้องหลัง รายละเอียดต่างๆ ไม่ใช่แค่ปรากฏการณ์ คนที่อ่านวรรณกรรมจะไม่พิพากษาคงง่าย ๆ แต่พิจารณาว่ามนุษย์แต่ละคนกำลังเผชิญกับอะไร มีเหตุอย่างไรให้ทำเช่นนั้น”

นั่นคือคำตอบจากกวีรางวัลซีไรต์ปี ๒๕๓๕ **ศักดิ์สิทธิ์ มีสมสืบ** เมื่อเอ่ยถึงการนำวรรณกรรมมาใช้สอนเพศศึกษา เช่นเดียวกับ **ชมัษฎพร แสงกระจ่าง** นักเขียนนวนิยายชายดีที่ให้ความเห็นสอดคล้องว่า

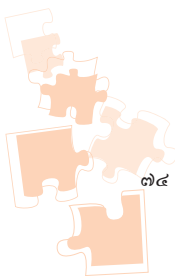

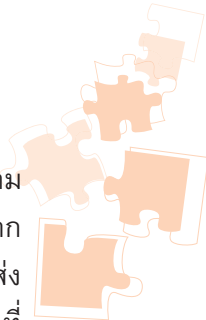
เรียบเรียงจากการเสวนาในหัวข้อ เรื่องเพศในวรรณกรรม โดยมีผู้อภิปราย คือ **ชมัษฎพร แสงกระจ่าง** **ศักดิ์สิทธิ์ มีสมสืบ** และ **บินหลา สันกาลาคีรี** และ **ผศ.ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร** เป็นผู้ดำเนินรายการ, การเสวนาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการประชุมวิชาการ “เพศศึกษาเพื่อเยาวชน” ครั้งที่ ๒ ในงานเอตส์ภาคประชาชน ณ ห้องสนามหลวง ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

วรรณกรรมส่วนใหญ่ต่างก็นำเสนอเรื่องเพศ “ตัววัยรุ่นเองเมื่ออ่านหนังสือก็อยากรู้เรื่องนี้ จากประสบการณ์ของตัวเอง พบเรื่องเพศชัดที่สุดในบทกวีของวรรณคดีซึ่งผู้ใหญ่คิดว่าเด็กอ่านไม่รู้เรื่อง แต่จริงๆ แล้ว เด็กจะรู้ได้โดยสัญชาตญาณ เพียงแต่อาจจินตนาการได้ไม่ล้าลึกเท่าผู้ใหญ่ จึงเห็นว่าการให้เด็กอ่านเป็นการให้เรียนรู้ ไม่ควรห้าม ปัจจุบัน มีการพูดเรื่องเพศโดยวาดเป็นการตลก ซึ่งเป็นวิธีที่ดี เพราะพูดเรื่องเพศแต่มีความงามอยู่ตามธรรมชาติ”

ในความเห็นของศักดิ์ศิริ แม้เรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติ แต่การให้เยาวชนเรียนรู้เรื่องนี้ควรมีแบบอย่างที่ดีจากผู้ใหญ่ โดยเฉพาะการแสดงออกของพ่อแม่จะช่วยได้มาก “การแสดงออกของพ่อแม่คือการสอนที่ดี การมีความสัมพันธ์ที่นุ่มนวล อยู่กันอย่างให้เกียรติ พูดกันดีๆ ช่วยกันทำงาน ทำตัวเป็นตัวอย่าง เป็นการสอนที่ดีที่สุด เด็กจะซึมซับได้เองไม่จำเป็นต้องตั้งหน้าตั้งตาสอน”

ศักดิ์ศิริเห็นว่าในสื่อทุกอย่างมีเรื่องเพศ โดยเฉพาะเรื่องความรุนแรง ซึ่งจริงๆ มีที่มาจากความเจ็บ มาจากสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ที่สะสมไว้ เช่น เรื่องตลกที่มีการดูถูกเพศหญิง เพลงที่เปิดโอกาสให้เกิดความรู้สึก เป็นต้น และเพราะปัจจุบัน ปัญหาความรุนแรงทางเพศกลายเป็นข่าวที่พบเห็นแทบทุกวัน สื่อซึ่งมีส่วนในฐานะ ‘พี่เลี้ยงของครอบครัว’ ช่วยเลี้ยงดูและหล่อหลอมเรื่องเพศของเยาวชน นักเขียนที่นำเสนอเรื่องเพศผ่านสื่อจึงควรแสดงถึงความรับผิดชอบ เช่นเดียวกับชมัยพรที่กล่าวว่านวนิยายซึ่งหลายต่อหลายเรื่องที่ถูกนำมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์นั้นเป็นเรื่องที่เธอพยายามจะเสนอว่าทำอย่างไรให้หญิงชายอยู่ด้วยกันอย่างให้เกียรติ เพราะสำหรับเธอ “การเขียนสามารถนำเสนอความคิดไปสู่ผู้อ่านได้ง่าย”

บิณฑล สันกาลาศีรี นักเขียนรางวัลซีไรต์ปี ๒๕๔๘ ให้ความเห็นเรื่องความรุนแรงและสื่อว่า การทำให้ความรุนแรงหมดไปคงยาก เพราะมนุษย์มีความหลากหลาย แต่อย่างไรความรุนแรงจึงไม่ถูกส่งต่อ หรือไม่ถูกสื่อขยายแบบผิดวิธี การที่สังคมจะไม่รุนแรงต้องเริ่มที่ผู้ใหญ่ “เด็กปัจจุบันไม่มีโอกาสเรียนรู้จากการทำผิด พอผิดครั้งเดียวจะถูกดู และโดนไปตลอด นี่คือการรุนแรง ซึ่งเกิดจากการตัดสินใจแบบรุนแรง เราบอกว่าเด็กทำผิดได้เพื่อจะโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่ทำผิดอีก แต่ในความเป็นจริง เด็กทำผิดได้ครั้งเดียว เขาไม่มีโอกาสเรียนรู้เลย สังคมไทยต้องมีผู้ใหญ่ที่เป็นผู้ใหญ่จริงๆ ความรุนแรงจึงจะลดลง” นอกจากนี้ บิณฑลยังเชื่อว่าการสอนเรื่องเพศด้วยวิชาเพศศึกษาไม่ได้ผล เพราะเรื่องเพศอยู่ในทุกวิชา การสอนเรื่องเพศต้องสอนด้วยศิลป์ ไม่ใช่ศาสตร์ เพราะเรื่องเพศเป็นเรื่องความงาม รสนิยม

“การสอนเรื่องเพศต้องเป็นการเปิดโอกาสให้เรียนรู้ เป็นการสอนแบบไม่ให้เด็กรู้ว่าถูกสอน แต่ก็ต้องไม่让他ไปเรียนรู้ตามยถากรรม ต้องให้เขามีจินตนาการ ซึ่งวรรณกรรมจะทำให้เด็กมีจินตนาการ เราต้องทำให้เด็กอ่านหนังสือเป็นก่อนดูทีวีเป็น เพราะเขาจะมีภาพในหัวก่อนภาพทางสายตา (ซึ่งหยาบกว่า)”

ระวับล้อ ระวับทวี ระวัอินเทอร์เนต
ไม่ด้ทรอก รุรัวมันเยอ: พ่อแม่ต้องเลือกออบ
ผมเชื่อว่าทุกคนเลือกดีเลือกชั่วเป็น
ส่วนเรื่องเพศนั้นไม่น่ากลัว
การอธิบายเรื่องเพศที่ถูกต้อบ
ในสับลคมบ็อจูนัน กลายเป็นเรื่องต้อบแอบทำ
ไม่ม่การเปิดเผย

เรื่องเพศ ในสื่อร่วมสมัย

ธิดา ผลิตผลการพิมพ์
พิทักษ์พงษ์ เจียมศรีพงษ์
พงศ์นรินทร์ อุลิต

เมื่อพูดถึงสื่อร่วมสมัย หลายคนนึกถึงสื่อที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ขณะที่อีกหลายคนมองว่าก็คือสื่อที่มีอยู่ทั่วไปในสังคมและออกมาในช่วงเวลานั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นเพลง ภาพยนตร์ หนังสือ การ์ตูน สำหรับผู้ที่อยู่ในฐานะผลิตสื่อ สิ่งที่น่าสนใจและถูกตั้งคำถามมากก็คือ สื่อมีอิทธิพลต่อคนในสังคมจริงหรือไม่ โดยเฉพาะสื่อที่นำเสนอเรื่องเพศ และมีความจำเป็นอย่างไรในการปิดกั้นสื่อที่นำเสนอเรื่องเหล่านี้ บทความนี้นำเสนอจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในแวดวงการผลิตสื่อได้แก่ ธิดา ผลิตผลการพิมพ์ บรรณาธิการนิตยสาร Bioscope นิตยสารที่นำเสนอข่าวสารและบทวิจารณ์เกี่ยวกับภาพยนตร์ทั้งในและต่างประเทศ พิทักษ์พงษ์ เจียมศรีพงษ์ บรรณาธิการการ์ตูน K-Zone นิตยสารที่นำวรรณคดีไทยมานำเสนอในรูปแบบการ์ตูนนำสมัย และ พงศ์นรินทร์ อุลิต ผู้จัดการโรงภาพยนตร์เข้าส์

เรียบเรียงจากการเสวนาหัวข้อ เรื่องเพศในสื่อร่วมสมัย โดยมีผู้ร่วมเสวนาคือ **ธิดา ผลิตผลการพิมพ์** บรรณาธิการนิตยสารไบโอสโคป **พิทักษ์พงษ์ เจียมศรีพงษ์** บรรณาธิการการ์ตูน K-zone **พงศ์นรินทร์ อุลิต** ผู้จัดการโรงหนัง เข้าส์ อาร์ชีเอ และ **หทัยชนก จีระสมัน** อาจารย์โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง ๒ จังหวัดยะลา เป็นผู้ดำเนินรายการ, การเสวนาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการประชุมวิชาการ “เพศศึกษาเพื่อเยาวชน” ครั้งที่ ๒ ในงานอดิสรณ์ภาคประชาชน ณ ห้องสนามหลวง ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

รามมา โรงภาพยนตร์ที่นำเสนอภาพยนตร์ที่ไม่ได้อยู่ในกระแสหลัก และ
อดีตผู้จัดรายการวิทยุ

อิทธิพลของสื่อที่มีต่อสังคม

สำหรับคำถามที่ว่าด้วยอิทธิพลของสื่อกับการชี้นำสังคมนั้น ซึ่ง
ระดับที่ชัดเจนได้ยาก เพราะคนดูหนังมีอิสระในการเลือก จึงไม่จำเป็นต้อง
เป็นผู้ถูกกระทำหรือถูกครอบงำเสมอไป เมื่อริโภคสื่อเหล่านั้นซ้ำๆ ก็
คุ้นเคย เช่น ละครทีวีที่มีฉากรัก ตบจูบ ทำให้คนดูคุ้นเคย มีผลทำให้
คนดูชินชาและไม่ตั้งคำถาม แต่ผลในทางโน้มน้าวให้ทำตามนั้น ชื่นอยู่
กับการมีภูมิคุ้มกันมากขึ้นเพียงใดของแต่ละคน รวมทั้งการจัดระเบียบ
ในการนำเสนอสื่อที่เหมาะสมกับวัย โดยพิทักษ์พงษ์ชัยกตัวอย่างการจัด
อายุผู้อ่านหนังสือการ์ตูนในประเทศญี่ปุ่นซึ่งทำให้เด็กที่อายุไม่ถึง ๑๘ ปี
ไม่สามารถเข้าถึงการ์ตูนที่ไม่เหมาะสมกับวัยได้ง่าย ด้วยเหตุผลว่าการ
เสพการ์ตูนเป็นวัฒนธรรมของประเทศนี้ จึงมีการดูแลอย่างเป็นระบบ
ต่างจากการจัดวางการ์ตูนบนแผงหนังสือไทยที่ปะปนรวมกับหนังสือ
ทุกประเภทรวมทั้งการ์ตูนโป๊

“เด็กๆ ไม่มีวุฒิภาวะที่จะตัดสินใจในเรื่องอิทธิพลการ์ตูน ผมคิด
ว่าหากซื้อการ์ตูนโป๊ไปช่วยตัวเอง ไม่ได้ไปฆ่าข่มขืนก็ดีไป แรงผลักดัน
ทางเพศ ไม่ได้อยู่ที่สื่อ แต่อยู่ที่โครงสร้างสังคม อย่างหนังสือดารา
ปัจจุบันมีดารานางแบบทำนมมหก จนคนเกิดความเคยชิน สมัยก่อนอาจ
จะต้องออกจากวงการแต่สมัยนี้กลับโต่งดั่ง จากจุดเล็กๆ จะกลายเป็น
สิ่งใหญ่ได้ ทุกสิ่งส่งผลให้กับสังคม ไม่ว่าจะทางตรงและทางอ้อม การ์ตูนก็
เช่นกัน เพราะถ้าไม่มีการจัดเรท เด็กบางคนก็คิดไม่ได้ อาจอยากลอง
ทำบ้าง” พิศักษ์พงษ์ให้ความเห็นถึงอิทธิพลของการ์ตูนที่มีต่อเด็ก

เซ็นเซอร์ ปิดกั้น ห้ามขาย ห้ามโบว์ : การลงโทษสื่อ เรามาถูกทางหรือไม่

การที่สังคมไทยปิดกั้น ปราบปรามสื่อที่ถูกเข้าข่ายว่าล่อแหลม ลามก อาจจะไม่ใช่วิธีที่ได้ผลหรือช่วยให้เยาวชนปลอดภัยจากการเสพสื่อเหล่านี้อย่างแท้จริง เพราะในความเห็นของธิดา เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับการสร้างการเรียนรู้ให้เยาวชนสามารถเลือกสื่อในการเสพ

“อาจารย์นิธิ เอียวศรีวงศ์ ได้เขียนเรื่องเพศศึกษาลงในมติชน สุดสัปดาห์ ถกเถียงเรื่องบทเรียนเพศศึกษาว่าไม่มีใครพูดถึง ‘บทที่ ๑๓’ ในสุขศึกษา คือเรื่องการช่วยตัวเอง เพราะกลัวว่าจะถ่ายทอดความคิดอย่างจริงจังจะไม่เป็นการชี้นำเด็ก ดังนั้น จึงโอนมาที่สื่อ แล้วเด็กก็เรียนรู้ด้วยตัวเอง จากนั้น เราก็มาโทษสื่อ”

สำหรับการลงโทษสื่อ นั้น ในความเห็นของพงศ์นรินทร์ ผู้จัดการโรงหนังเข้าสำราญนั้น ไม่ใช่การแก้ปัญหาที่ตรงประเด็น เช่น กรณีเซ็นเซอร์เพลงบางเพลงที่ถูกผู้มีหน้าที่รับผิดชอบสะท้อนว่ามีเนื้อหาไม่เหมาะสม

“จะโทษสื่อก็ไม่ถูก เหมือนปากว่าตาขยิบ ถ้าไม่มีการ์ตูนโป๊แล้ว อะโกโก้ล่ะ มันอยู่ที่โครงสร้างทางสังคมมากกว่า เช่น เรื่องเพศในเพลง เชื่อว่ามันมีผลต่อชีวิต เมื่อ ๑๐ ปีก่อน มีเพลงหนึ่งของวงหินเหล็กไฟ เนื้อหาของเพลงบรรยายเกี่ยวกับการกอดโอบจูบจูบได้ เมื่อ ๒ ปีก่อน มีเพลงหนึ่งของวงบอดีส์แลมที่ร้องว่า นอนฉันก็ยังไม่นอนคนเดียว ดังนั้น มันแล้วแต่ว่าในเพลงจะไปโฟกัสอะไร ซึ่งเป็นการโฟกัสเรื่องที่เป็นชีวิตเท่านั้น ไม่ใช่โชว์ว่านี่แยะแล้วเรื่องใหญ่”

แล้วเราควรทำอย่างไร ให้เด็กไทยเล่มสื่อเป็น

ในแง่ของการดูแลเยาวชนจากผลกระทบในเรื่องเพศจากสื่อ พัททพงษ์เสนอว่าต้องเริ่มจากการที่พ่อแม่มีความรู้ก่อนเป็นอันดับแรก โดยพ่อกับแม่ควรเสกสื่อร่วมสมัย อธิบายภาพและวัตถุประสงค์แก่ลูกได้

“เช่นที่คุณนิวัติ กองเพียร มองภาพโป๊เปลือยว่าเป็นศิลปะ อยู่ที่ การตีความ ต้องรู้วัตถุประสงค์ว่าเพื่ออะไร ผู้ปกครองต้องไม่ยึดกับสื่อ ร่วมสมัย ต้องศึกษาและอธิบายถึงแง่มุม แล้วอธิบายให้ลูกฟังว่ามุมไหน”

พงศ์รินทร์เห็นว่าการปิดกั้นสื่อเป็นเรื่องยาก เพราะปัจจุบันสื่อ ทุกประเภทเข้าถึงตัวเด็กได้ง่ายดาย ดังนั้น ต้องสอนให้เด็กรู้จักเลือก เอง “ระวังสื่อ ระวังทีวี ระวังอินเทอร์เน็ตไม่ได้หรอก รู้ว่ามันเยอะ พ่อ แม่ต้องเลือกเอง ผมเชื่อว่าทุกคนเลือกดีเลือกชั่วเป็น ส่วนเรื่องเพศนั้น ไม่น่ากลัว การอธิบายเรื่องเพศที่ถูกต้องในสังคม ปัจจุบันกลายเป็น เรื่องต้องแอบทำ ไม่มีการเปิดเผย” เช่นเดียวกัน ธิธาก็มองว่าการ พยายามปิดกั้นการเข้าถึงสื่อเป็นการแก้ที่ปลายเหตุ

“เราพยายามไม่ให้ลูกๆ หรือเด็กๆ เข้าถึงสื่อเลวๆ ซึ่งถือเป็นการ แก้ปัญหาที่ปลายเหตุ เป็นการเริ่มต้นด้วยความคิดว่าสื่อเลวร้าย แล้วขัง ลูกไว้ ลองย้อนความคิดของเราไปตอนวัยรุ่น สังคมปิด เราก็งัยต้อง ดันรนมาก อย่างนี้ไม่ใช่การแก้ปัญหา การไม่พบสื่อไม่ใช่ว่าจะไม่มีสิ่งนี้ อยู่ เมื่อย้อนกลับมามองเรื่องเพศศึกษาที่สอนในวิชาสุขศึกษา เราเห็น อวัยวะเพศได้เต็มทีคือ รังไข่ รูปหัวควาย เรียนเรื่องไขสูก นั้นเท่ากับ การพยายามให้เด็กเรียนรู้เรื่องเพศแบบวิทยาศาสตร์ เพราะไม่กล้าแตะ เรื่องเพศในด้านความรู้สึก เรื่องเพศไม่ใช่เรื่องทางร่างกาย แต่เป็นเรื่อง ทางความรู้สึก แต่ไม่มีใครพูดเรื่องทางจิตใจ ในขณะที่อินเทอร์เน็ตให้ ข้อมูลแบบสุดชั่ว”

ชวนกันทบทวนถึงการสร้างบรรยากาศการสื่อสารเรื่องเพศ
อย่างสร้างสรรค์ ด้วยความเข้าใจว่าเหตุใดเรื่องเพศมีนิยาม
ที่หลากหลาย รวมทั้งเกี่ยวข้องกับทุกด้านของชีวิต

www.teenpath.net